

SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
"KATALIKAS"
Bielna kas Ketvergas Chicago, Ill.
Kaina metams:
Amerikoje... \$2.00 | Užsien... \$2.50
Prenumerata tur būt iškalno užmokėta.
"Kataliko" spaustuvsje spaudinasi viso-kios knygos, konstitucijos ir tt. Darbas atliekamas labai puikiai greitai ir pigiai. Užsirašydami "Kataliką", siųskit prenumeratą arba laiškus sekanciu antrašiu:
JOHN M. TANANEVICZ
8244 So. Morgan St. CHICAGO, ILL.

KATALIKAS

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KATALIKAS"
Published every Thursday
at Chicago, Ill.
Subscription \$2.00 per Year.
Advertising Rates on Application.
Book and Job printing in Lithuanian, Polish, English and all other modern Languages : : :
All Communications must be addressed:
JOHN M. TANANEVICZ
8244 So. Morgan St. Chicago, Ill.

Savaitinis Laikraštis Pašvestas Reikalams Lietuvių Katalikų Amerikoje.

No. 48

Chicago, Ill., 25 d. Lapkričio (Nov.) 1908m.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER JAN. 25, 1899 AT THE POST OFFICE AT CHICAGO, ILL. UNDER ACT OF MARCH 3, 1879

Metai X

Politiškos Žinios.

Rusija.

Prieš karą.
Visi Dumos atstovai karo nenori: — "Mes turim karo vengti! Mes neturim tiesos stumti savo tėvynę į karą! Mes neturim išteklių karo vedimui!" — maždaug taip skamba visų atstovų išsitarimai.

Tečiaus nenori ir pripažinti Austrijos prisavinimo Bosnijos ir Gercogovinos. Grovas Bobrinskis už visus karštesnis taip išsitarė: — "Jei mes tą gėdą pripažisim, tai reikia tą trečią Dumą uždengti ir visus mus atstovus suminti."

Maklavovas tvirtina: "Jog karo nebus, tai aišku kaip diena, ir mes turim visomis jėgomis prieštarauti tam Bosnijos ir Gercogovinos užgriebimui!"

Generolienė Steseliënė.
Nesenai tam tyčia susirinkusi taryba svarstė generolienės Steseliënės reikalavimą sugrąžinti jam 18 su puse tukstančių rublių, kuriuos ji prastojusi Port-Arturo tvirtovėje. Tam tikslui buvo daug liudytojų suaukta, kurie paliudijo, jog generolo Steselio visa manta buvo iš Port Arturo išvežta. Lindijo nusaukietijai taipogi, kad jau 1900 bokserų sukilimo metuose, vežant gen. Steselio mantą, viena skrynė sulūžo ir iš jos ėmė bžrėti sidabriniai doleriai, kuriais visa skrynė buvo pripildyta.

Taryba nusprendė taip neturtingos generolienės Steseliënės reikalavimą atmeti ir buk Port-Arture žuvusiųjų jos turtų negrąžinti.

Nauji universiteto kursai.
Dorpatė (Jurjeve) liko atidengti dar nauji kursai ir tai moterims. Viename skyriuje bus išguldoma istorija ir filologija, antrame teisių mokslas. Dorpatio universiteto profesoriai ir docentai skaitys ir čia lekcijas. Dorpatas turi viso labo 50 tukstančių gyventojų ir jau ketvirtą aukštesnio mokslo įstaigą. Moterų žydžių liuosųjų klausytojų kuopai nusistūti iš Dorpatė Peterburgan savo atstovės, reikalaujamos leisti joms ir toliau klansyti lekcijų ir gyventi Dorpatė.

Iš teismų.
Už užvedimą šarvuočio "Oleg" ant seklumos Baltijos juroje liko teisman atiduoti: kapitanas (šarvuočio vedėjas) Girsas, vyresnysis oficerius, oficerius Ranenkampfas ir oficerius tuo laiku pildęs savo tarnystę. Jie bus visi teistami Liepojuje. Tame teisme pirmininkaus generolas Aleksandrovus, apkaltintų bus kapitanas Šulcas, gerai žinomas iš japonų karo jurininkas, skraiduolio "Novikovo" vedėjas, tuo skraiduolio, kurs

Sachalino salos pakrantėje paskendė.

Admiralų prašalinimas.
Ketinama netrukus pašalinti 14 admiralų ir kitų vyresniųjų jūros žinybos viršininkų. "Birž. Vied." rašo: Nesiliaujanti spaudos užpildinėjimai, nedraugiškas Dumos atstovų atsinešimas prie jūros žinybos privertė galų gale tuos, kurie tą gali padaryti, pašalinti tos žinybos valdinkų daugybę. Ypatinai nesmagumą darė jūros žinybaitie, kurie nuolat pabrieždavo, jog Rusijoje yra daugiau vyriausiųjų karo laivo vedėjų, nekaip pačių šarvuočiu ir skraiduolių. Ketinama pašalinti admiralų Virenijusą, kaltinamą už netikusį šarvuočio "Ruriko" apginklavimą, taipogi Peterburgo, Sevastopolio ir Revelio uostų admiralus ir daug, daug kitų jūros žinybos vyriausiųjų valdinkų.

Chelmo gubernija.
Valdžia įnešė Dumon sumanymą atimti iš Lenkijos keletą Liublino ir Siedleco gub. pavietų ir, sutvėrus iš jų naują guberniją, prijunkti ją prie Kijevo general-gubernatorybės. Nauja gubernija susitvers iš tų pavietų, kuriuose pasak valdinkų išskaitlavimo rusinai daugiausiai gyvena, kaip antai: Hrubesovo pav. (65 nuosimėiai rusinų), Tomosovo pav. (50 nuos. rusinų), Chelmo pav. (51 nuos. rusinų), Krasnostavo, Zamoisco ir Bilgorajo (60 nuos. rus.) pav. dalį Bialos (50 nuos. rus.), Lukovo (40 lig 45 nuos. rus.), Janavos (40 lig 45 nuos. rus.), ir Vladavos (75 nuos. rus.) pavietai.

Pasak to sumanymo, naujoji gubernija turėtų gauti savo žemėčių, ir miesto valdymos, ir visą administraciją, ir teismai turėtų būti įvesti tokie-pat, kaip Rusijoje. Tą sumanymą rems ministeriai, bet jis prieštarauja Varšavos general-gubernatorio sumanymams ir kiti Lenkijos valdinkai priešinasi jo įsikonijimui, nes jaučia, kad tuomet nustotų daug teisių, kuriomis dabar naudojasi. Tikima irgi, jog dešinieji atstovai pritarės Chelmo gub. sutvėrimui, o jei visa Dumas tuo sutiktų, tai sumanycėjai pasitiki, jog valstybės taryba juos palaikys.

Persinūčiamajam kalėjime.
Spalį 20 d. gabeno iš persinūčiamajam kalėjimo Mažarusijoje žinomą veikeją Černichovą į Vologdos guberniją. Kalinių dalis iš kambario nr. 9 pareikalavo juos išleisti pasimatymui su Černichu. Jie norį jam "susipausti delną atsiveikinimui". Paskui to paties pareikalavo ir kalėjimo nr. 5 kambarys ir keletas antrosios Dumos atstovų. Kalėjimo valdyba neleido niekam atsiveikinimui su Černichu ir nu-

baudė keturius kalinius tuo, jog neleis jiems per visą mėnesį matytis, o septyneriems neleis nieko iš šalies atnešti, nei drabužių, nei valgomųjų daiktų, nei raštų.

Spaudos įstatymai.

Valdžios sumanytieji įstatymai apie spaudą šiomis dienomis bus ministerių tarybai įteikti. Ministerių pirmininkas Stolypinas, susipažinęs su jų turiniu, nieko jiems neturi užmesti. Tas įstatymų sumanymas mažką skiriasi nuo laikinių įstatymų apie spaudą, išleistų dar grovi Vittei pirmininkaujant. Atsakyti už atspaudintus laikraščius straipsnius turi rašytojas, redaktorius ir leidėjas. Už knygą bus atsakomybėn trunkami: rašytojas ir spaustuvės savininkas. Tą sumanymą ketinama Dumon įnešti ateinančių metų pradžioje.

Mokslo dalykai.
Peterburgo universiteto rektorius šiomis dienomis kreipėsi į žmonių švietimo ministerį su prašymu prisiųsti jam keletą egzempliorių universiteto įstatymų, idant profesorių tarybos nariai galėtų su jais pasižinti. Atsakymą sulaukė rektorius labai netikėtai: jo prašymo negalima išpildyti, nes įstatymų sumanymo tik nedidelis egzemplioris skaičius buvo atspaudintas.

Išėivystės žydų draugija.
Išėivystės sutvarkymui tarp žydų draugija liko atidengta Peterburge ir dabar išleido atsisaukima, kviečiantį visų luomų žydus prie jos prisidėti. Draugijos tikslas sumažinti vargą tarp žydų išėiviu, ypač dabar išėivystei pasididėnus. Per paskutinius penkerius m. nuo 1903 m. iki 1907 m. iš Rusijos išskelavo daugiau pusės milijonų žydų. Daurių mokeskis toje draugijoje 10 rbl.; 6 rbl.; ir 2 rbl. Tos draugijos įkurėjai daugiausiai Peterburgo advokatai žydai ir daktarai žydai.

Universitetams įstatymai.
Spalį 22 d. įvyksiam trečiam žmonių švietimo ministerijos tarybos posėdyje buvo užbaigtas peržiūrėjimas naujo universiteto įstatymų sumanymo pirmos dalies, kurioje kalbama apie profesorių padėjimo sutvarkimą. Pasibaigus svarstymams, prasidėjo balsavimas dėl visokių patarimų, įneštųjų tarybos narių. Prieš balsavimui prasidedant, Maskvos universiteto rektorius profesorius Manuilovas atsiskė balsavime dalyvaui, nes jis yra prieš visų tų naujųjų universiteto įstatymų sumanymą turinį.

Padaryta nusprendimų daugybė, iš kurių minėtinas vienas: į liuosas universitetų profesorių vietas profesoriai bus skiriami.

Kinija.
Kinijoj diduma gyventojų negali sutikti su mintimi, kad cesorius ir cesorienė tegalėjo numirti naturališka mirtimi.

Nežiurint tai, kad anųdvių mirtis senai buvo laukiama, kadangi jiedu visada sirguliavo ir tai da neišgydomom liugom, pilkoji Kinijos minia daleidžia, kad cesorius su cesoriene arba nuuodintu, arba papildžiusiu savūdystę. Dėlto Pekine ir provincijose judėjimas didelis. Pekine visi krašto bankai uždaryti, tik užsienių bankuose senoviškai reikalai vedami. Bijoma, kad revoliucionierių partija nepakeltų galvos ir neišauktų naminio karo. Norints regentui Čum pasitikima, tečiaus pašalinės įtekmes valdžiai tegali pagymdyti labai daug nesmagumų.

Parėjo žinios, kad reformų partija visur imanti viršų ir besistengianti atnaujinti Kiniją. Kinai rustinasi ant mandžurų, kurie Kinijai primetė savo cesorių dinastiją. Labiausia kinams duria širdin cesoriaus laidotuvės, kuriose imis dalyvumą tik du kinu valdinkai, o kiti visi — tai vis mandžurai.

Andai pasirodė du regento edikto arba manifestų. Pirmame sakoma, kad naujoji era, kuriai duos pradžią naujas ir jaunas (3 metų) cesorius, vadisjs "Hzuang-Tung", kas reiškia, jog tai bus reformų era Kinijoj. Antruoju ediktu mirusiam cesoriui suteikiamas titulas reformų sumanytojo.

Lapkričio 25 dieną "uždraustame" mieste, ty. cesoriaus rumuose apsilankė ambasadoriai kitų viešpatysčių. Pagal paprotį ambasadoriai ir pasiuntiniai prieš mirusio cesoriaus palaikus po trisysk nusilenkė.

Pekine tuotarpu ramu, nes eutraukta gerai išlavintų ir apsiginklavusių 10.000 kareivių, kurie pakaktinai gali gvarantuoti ramybę visoje sositinėj.

Balkanų pussalis.

Tarpe Austro-Vengrijos ir Serbijos santikiai visai nepagerėjo. Karo tenai kas dieną laukiama. Vienoje netekta jau ir kantrybės, kadangi Serbija nei ant vieno žingsnio nenori nusileisti, atpenč dar nuolat gresia atkeršijimu ir slaptu budu Bosnijoj ir Gercogovinoj organizuoja partizanų skyrrius. Tatai Bosnijoje užgime dabar maista, kurių Austrija visai nesitikėjusi.

Austrija suskubo tenai sutraukti daug karumenės, bet dabar ir tos jau maž. Apilinkėj Trebinje garnizonas padidintas į 10.000 kareivių. Žandarmerija, atsivista iš Austrijos, revoliucionierius serbus ir bosniakus gauda ir kemsą kalėjiman. Sienos visur apstatytos Austrijos kareiviais. Andai taigi Austrija Serbijai pranešė, idant ji liautusi agitavus, nes busią bloga.

Serbijos valdžia, galima sakyti, jau apsiraminio ir nenorėtų su Austrija peršties, bet karo reikalauja Serbijos tauta. Šitai pereitoj savaitėj Peterburge į Serbijos pasiunti-

nystę atsisaukėminios bedarbių serbų ir rusų ir pareikalavo, kad juos konsulas prirašytų prie karumenės ir tuojaus nusiųstų kariauti su Austrija už Bosniją ir Gercogoviną. Konsulas tečiaus jų nepriėmė, bet podraug apreiškė, kad jaigų butų reikalas, tai mielai priimintų jų propoziciją ir išklaustų norus.

Austro-Vengrija valdiškai Rusijai pranešė, kad ji Europos konferencijose sulig Balkanų valsi nedalyvausianti ir nebeįsklajanti, kad konferencijoje butų pakeltas bent koksai klausimas apie Bosniją ir Gercogoviną. Tai mat kokia Austrija pasidarė išdidi.

Vokietija.

Počdame naujuose karališkuose rumuose andai beveik tris ištisas valandas konferavo cesorius Vilius su kanclerium Buelow reikale cesoriaus intrigavimo užsieniouse. Tuojaus po judviejų konferencijai valdiškai apskelbta, kad visoks susipratimas geriausia pavykės. Cesorius kancleriu pertikrino, jog jisai pasiduodąs tautos norus, kurie per savo atstovus parlamentė jam davus gerai vėjo. Beto užtikrino, kad kancleriumi visame kame užsitiks.

Vos spējo kanclerius Buelow sugrįsti iš Počdama Berlynan, čia atrado susirinkusius ministerius ir laukančius kanclerius paaiškinimų. Kanclerius ministerių tarybai tat tuojaus pranešė, jog cesorius Vilius pasizadėjęs politikon savarankiškai nesikišti, podraug zadėjęs oficiališkai savo pažadėjimus apskelbti.

Kuomet tas viskas per laikeršcius buvo apskelbta, vokiečių tauta ju tą gvaranciją labai šaltai priėmė. Jam niekas neužsitiki, kadangi jis per 20 metų savo viešpatavimo su intrigomis tik gyveno, tai ir dabar be to negalės apsieiti. Ir ateis tokie laikai, kad jisai vel savo kraštą įtrauks politikos sukurin.

Kuba.

Ant salos Kubos rinkimai pasibaigė liberalų pergale ir prezidentus tos naujos respublikos aprinktas Jose Miguel Gomez, generolas, o vice prezidentu Alfredo Zayas. Taip-pat senatas ir atstovų butas turės liberalų didumą.

Busimas Kubos prezidentas Gomez turi 53 metus; du sykiu dalyvavo revoliucijoje prieš ispanus, 1906 metais priegulėjo prie suokbalio prieš prezidentą Palmą, už ką buvo papuolęs kalėjiman. Mėnesį išbuvus kalėjime jis paliuosuotas.

Gubernatorius Magoon rinkimais labai užganėdintas, nes visur buvo ramu, todėl po rinkimų jisai į gyventojus išleido atsisaukimą dėkodamas už gražų užsilaikymą ir nusitikėdamas, kad Kubos gyventojai galės patis valdyties be jismaisymo svetimų viešpatysčių.

Is Viso Pasaulio.

Politiškose žiniose paminėjome, jog Vokietijos tauta zadanti savo cesoriui Viliui užmaiti apynasrį, idant jisai po pasaulį intrigu nesetų ir Vokietijos neerzintų su kitomis viešpatystėmis. Taigi tame dalyke vienas Saksonijos laikraštis rašo: "Vokietijos tauta išbudo ir daugiau jau neuzmigs. Tautos priderystė saugoti savo cesorių nuo klaidų". Tas Viliui nors labai nepatinka, bet tur tautos norams pasiduoti.

Austro-Vengrija andai pranešė Rusijai valdiškai keliu, jog ant Serbijos sienos baigianti mobilizuoti 15-tą armijos korpusą, kadangi Serbijai ji negalinti per daug nusitikti. Mat serbai vis da karščiuojasi.

Pagal valdiškiasias apskaitas šiame laike Berlyne atsi-randa bedarbių 40.124 žmonės, tame skaitliuje 1.716 moterų. Tuotarpu socialistai, kurie bedarbius patis skaitė, sako, kad bedarbių Berlyne esama daug daugiau.

Į vieną pranešama, kad tarpe Austrijos uosto Kataro ir Černogorijos sostinės pertrauktas telegrafija susinešimas ir černogorai aplinkui uostą ant kalnų sustatę kanoles. Tai labai blogas ženklas.

Depeša iš Julfos praneša, kad Persijos tautininkų skyriai, išgirdę besitarinantį Rusijos pėstininkų batalijoną, pasitraukė 10 mylių į pietus. Rusai užėmė Julfą ir padirbdino fortifikacijas, kur lauks daugiau karumenės, kad pasikui užimti Persijos šiaurinę dalį.

Lapkričio 18 dieną Londono oran pasikelė milžiniškas orlaivis, padirbdintas dienraščio "Daily Graphic" lėšomis. Tasai orlaivis turės sumuštis visus skraidžiojimo oru rekordus ir atlikti ilgiausią kelionę. Orlaivis yra 3 asmenys. Kapitonas Mottland tur viltį už poros dienų išlipti Sibiroje.

Iš Kobe (Japonija) rašoma: Mikados pasitikimui beveik visae kariškas laivynas parodoje dalyvavo, 110 kariškų laivų. Mikado su nuostaba išklauš admiralu Togos raportu ir apžiurejo visus laivus, taip gi ir nuo Rusijos paimtus.

Iš Teherano rašoma, kad tenykštis Turkijos pasiuntinys slapta išvažiavęs į Konstantinopolį. Kalbama, kad Persija Turkijai žada atiduoti savo provinciją Azerbajan. Tautininkai mat vėčiau norėtų atsiduoti Turkijos globai negu Rusijos žiaurumui.

Ant St. Pierre-Miquelon salos, priklausančios Prancijai, valdžia panaikino katalikiškas mokyklas. Dėlei to

gyventojai sukėlė maistus ir girdima, iškabino Amerikos vėliavą. Prancija su savo "nu-duota" laisve prieš save sukels visus valdinius.

Frankfurte pereitoj savaitėje klaidžiojo gandas, kad pasikesinta ant gyvybės kaizerio Viliaus, važiuojančio gelžkeliu. Butentant bėgių susekta dinamito šuviai. Tuojaus pradėta tirinėjimai, bet pasirodė paskalos tuščiomis.

Prancijoj krasos ir telegrafijos ministerija užvedė krasose nauiena, butent siuntinėjimą laišku telegrafu. Laiškai esą bus siunčiami naktimis į tolimiausias Prancijos vietas ir antrytojaus atiduodami adresatui. Laiškų turinio ilgumas neapribotas, už kožną žodį mokama penkta dalis cento.

Baisus dinamito plyšimas andai buvo ant gelžkelio stoties Eigerwand, palei milžinišką Jungfrau kalną, Šveicarijose. Ant stoties buvo sukrauta 70.000 svarų dinamito dėl žiemos darbininkams. Plyšimas buvo toksai smagus, kad apilinkėse sudrebėjus žemė. Eksplozijoje vienok niekas nepažuvo. Priežastis nežinoma.

Lipske (Vokietijoje) penkto senato civiliskame teisme vienas apkalintas pirklys Grosser išsitraukė revolverį ir ėmė šandyti į prieš sėdincius teisėjus. Grosser norėjo nušauti teisėjų pirmininką, bet ji tik sužeidė, o teismo sekretorių ant vietos paguldė. Iššovė 10 sykių kol jis apveikta.

Iš Pekino rašoma, kad Kinijos valdžia galutinai priėmus savo krašte aukso valutą pinigams. Nuo šio laiko vienas Kinijos taelis yra vertas 70 centų Jungtinių Amerikos Valstybių.

Curcuo eina gandas, kad Willemstade areštuota keli Venezelės politikieriai, revoliucionierių vado El Mocho šalininkai, liepiant prezidentui Castro. Turbut juos uždaryta Maracaibo kalėjiman. Tarp areštuotų randasi vienas kunigas, kurį pas aukurą laikant mišias areštuota.

Iš Kingston (Jamaica) rašoma, kad visų spaustuvėjų dienraščių raidžių rinkėjai Lapkričio 30 dieną sustraikuosią, kadangi jiems nemo-kama tokia mokeskis, kokią gauna Amerikoje unistai rinkėjai. Jaigu jiems tiek mokėtų kiek mokama Amerikoje, tai jų mokeskis pasidvigubintų.

Anglijos kariškas laivynas, susidedantis iš 28 laivų, andai susirinko Portsmouthe, kad pasveikintų Šveicijos karalių su karaliene, kuriuodu atkaro pasveikintų karalių Edvarda. Karališkoji pora apsigyveno Windsorio pilyj, kuri labai dailiai papuošta ir istaisyta.

Zinios iš Lietuvos.

LIETUVIŲ PADEJIMAS VILNIAUS VYSKUPIJOJE.

Senovės Vilniaus gyventojų nebedaug beprasileiko. Vienas iš jų p. Algirdas Vilčinskas, kurio atminimus šiame "Vilties" numerįje skelbiame, liudija, jog prieš 50—60 metų visos Vilniaus apylinkės žmonės tebekalbėjo lietuviškai ir pačiame Vilniuje nebuvo žmogaus, neiškiriant nei žydų, nei ponų, su kuriais nebūtų buvę galima lietuviškai susikalbėti. Todėl ir pamokslus lietuviškai sakę daugumoje miesto bažnyčių. 1863 m. sukilimas, taip nelaimingai tam kraštui pasibaigus, sudraikė ir kalbų teises. Lenkai, pradėję visų višias pilietiškasias savo teises, įsitvėrė bent kalbos, ir tai bažnyčiose, nes ir kalbą rusų vyriausybė buvo išgijusi ir iš mokyklų, ir iš administracijos įstaigų. Kur čia bebūvo rūpintis kitomis kalbomis! Taip lietuvių kalba ir buvo visų apleista, o paskui, antroje, trečioje kartoje — ir užmiršta.

Per didelį vargą, daug metų kovojus, pasisekė lietuviams atgriebti iš lenkų vienintelę, niekeno nelankoma šv. Mykalojaus bažnytelę. Aplink ją lietuviai spietės, kėl štai šią 19 dieną nesuskambėjo lietuvių kalba dar devyniose Vilniaus bažnyčiose; Katedroje ir aštuoniose parapijose. Tą pačią devintą valandą rytą dešimtis pamokslininkų, pirma atlaikiusių šv. Mišias, lietuviškai paskelbė Dievo žodį. Įspūdį tai padarė į klausytojus, susigraudeno patį kalbėtoją, susigraudeno ir jų klausytojais. Net ir tie, kurie netyčia buvo užsilikę, nors šiaip lietuviškai klausyties nebuvo ketinę, parodė didelį užsinteresyvimą. Devinta valanda ryto — tai laikas baisiai nepatogus lietuviams: vargšai tarnai, ypač tarnaitės, veik negali iš namų išeiti, nes kaip tik tuo laiku visų didžiausia ruošia. Tačiau, kaip galėjo me akies metimu apspėsti, lietuvių pamokslų klausytojų visose bažnyčiose susirinko apie 2.700. Škaičius, taip nautautusiam mieste, tikrai didelis; sulig jo sprendžiant, reikiama spėti, jog dar nevisai nautautusių lietuvių škaičius Vilniuje pereiną 10.000 žmonių. Tai burys toks, kad ar šiaip juos žiūrėsi, ar taip, o pasirūpinti jais verta ir reikia.

Skiriam kiekvienoje bažnyčioje klausytojų buvo: Katedros bažnyč. apie . . . 600
Visų šventųjų 400
Šv. Jokubo 250
Bernardinų 200
Šv. Rapolo 200
Šv. Petro ir Povilo . . . 150
Dominikonų 130
Šv. Jono 70

Tokiu būdu pasirodė, jog Vilniaus lietuviai daugiausia spiečiasi Katedroje, Visuose šventuosiuose, Aušros Vartuose ir šv. Jokube, nors labai reikalinga lietuviškai tikėjimo mokyti ir trijuose priemiesčiuose: Šnipiškyje (šv. Rapole), Antakalnyje (šv. Petre) ir Užupio lietuviams (Bernardinuose). Be Dominikonų ir šv. Jono lengva apsieiti, nes čia pat yra kitos bažnyčios, kurios galėtų rūpintis lietuvišiais. Apskritai sakant, šita pirmoji lietuvių pamokslų diena netikėtai apsiėjo ramiai, nors minia bausiai buvo sukurstyta prieš lietuvius. Tai vaisius statuso įsakymo gerbiamojo Administratoriaus klebonams:

jei kurioje bažnyčioje atsitiktų kokia netvarka, atsakys klebonas, nes bus tai aišku, jog nemoka suvaldyti ganamosios parapijos! Ir neatitiko, nors, kaip sakėme, lenkais save vadinančioji minia, žiūrį lietuvius su tiesiog fanatiška neapykanta, ir dangus naukės. Šeštadienį vienas antras pamokslininkas gavo grasinančius laiškus, kad nedrįstų sakyti lietuviškai, nes busia užmušti. Žinoma, pamokslininkai jų neklausė, sakė ir . . . tebėra gyvi. Šv. Petre, kur sakė kun. Malukevičius, girdejo me niurgant išėinančius: "nietrzeba nam pagauskiej mow". Kita boba rikelėjo, bet tuoj nutilo. Lietuviai sakėsi, jog nei pusę jų šiandien neatėję, nes dauguma esanti įbarginta: jei kas, girdi, išrašysias į "litvomanus", ne tik neteksiąs vietos, bet ir iš Vilniaus busias išvarytas. Katedroje, kur sakė kun. Bražys, "lenkai" Šaltmiris buvo miegines tai prie vieno, tai prie kito lietuviu kabinėties. Idomu, kad kažin koks lenkiškai nemokąs praštieokas lietuvis rusiškai jam atrėdė: "Čia buvo, yra ir bus Lietuviai". Šv. Jono, kun. Januševičiui pradedus sakyti, prasidėjo mokiniū misios kopylčioje. Mokiniai ten susirinko, bet apie 20 pasiliko beklaušą lietuviško pamokslu. Pralatas Anusavičius per tris kartus tapė juos nuo sakyklos kopylčion. Kiti ejo, kiti priešinos, bet išgirde: "idz, bo zapiszę", taip pat turėjo eiti; tik kaikurie griežtai atsakė lietuviškai: "neisti" ir . . . Paskui ir kaikurios davatkos padėjo praloti Anusėvičiui klausytojus tampa ty šalin.

Visuose šventuosiuose per vidurį pamokslu sutrukdė kun. Kraujelį boba, šaukdama: "won z poganskim jezikiem! tu kościol nasz! czego tu szczekasz, jak pies! Wyzjedlisieie najukochafszego naszego pasterza!" Lietuviai, suraminus kun. Kraujeliui, nei nepajudėjo. Išvartyta boba dar ilgai šaukė ant šventoriaus: "niepuskajmy tych pogonów!" ir stumdė einančias mergaites. Šv. Jokube, kun. Liegū sakant, girdejis niurgant: "zaczyna się komedja. . . chodźmy, chodźmy, bo nam tu kościol chcę zagrabić" — varinėjosi ir kits-kitą traukėsi. Bernardinuose, kun. Kuktai, sakant, tokį pat pusbalsiai pagonavimą girdejo; čia net ubagai ant šventoriaus agitavo. Šv. Rapole, kun. Vaitiekunui pradėjęs kalbėti, giesmininkai užtraukė giesmę, bet klebonas Adomavičius, laiku prisokęs, sustabdė, o vikaras paskui aiškino, jog, nenorint lietuvių įsileisti, galima esą paduoti prašymas Administratoriui, bet ne kelti trukšmo. Apie skandalą Dominikonuose parašome žymiau, skyriūm, nes jis vienatinis ir, rodos, tos pačios moteriškės padarytas, kuri ir Visuose šventuosiuose klykė.

Iš tų pastebėtųjų mažmožių negalima susekti, kad lenkai butų organizavę pasipriešinimą Administratoriaus valiai, nors šiaip jau lenkai buvo puikiai pamokyti, kaip pereiną sekmdienį per pamokslus, taip ir per visą savaitę: tuoj atsiskirti nuo lietuvių, kad jų nesutrukdžius ir . . . jų škaičiaus nepadidinus. Taip ir butavo. Lygiai, kaip tik praskambėjo pirmas lietuviškas žodis

— maldelių po skaitytinių mišių, tuoj visi lenkai staigiai kilo ir dumė oran arba šalin ir likusiųjų lietuvių burys darėsi visiškai aiškus. Visuose šventuosiuose girdejos lenkų rupesnis, kada išeiti, ir atsakymas: "na mszy jeszce mozna byc, ale potem zaraz trzeba wychodzic". Taigi lenkų buta gerai organizuotų, bet netvarka ir išmishinėjimai — tai žemosios, begalvės ir piktaširdies minios darbai. Lenkai inteligentiai, kurie kitais kartais fanatizavo minią, šiuo kartu laikėsi taktingai, kiti net prielankiai. Girdejo me vieną seimyną, užrašysiančią pramokusius savo vaikus. Girdejo me Katedroje dvi išeinančias ponia: "nic niezrozumialystymy, ale daj Boze im doczkać dobrego žniwa"! Tokie balsai leidžia tikėtis, jog ilgainiū "nūrimis ir gyvatiniū šnypstimais, kada pamatys, jog lietuvių kalba bažnyčiose nomaž nesusiaurina lenkų kalbos teisių.

Tikimės, jog ir lietuviai taip pat ramiai ir taktingai praleis ir ateinančius du sekmdienius, kaip šį praleido, neišsokos, nepasavalius ir neatsakys nei žodžiu ant provokacijų (išsaaikumį vaidyties). Tikimės, jog lietuvių inteligentija ir toliau pavaikšios pamokslų klausyti, o minia dvigubai didesnę susirinkę, neklausydama tų puslietuvių ir virš-lietuvių, kurie tik kvailina tamsuoliū, atkalbinėdami nesirašyti ir neklausyti Administratoriaus.

Katedroje nesitikėta buvo tiekio lietuvių klausytojų ir pavesta buvo jiems šv. Kazimieru kopylčia. Bet dabar, pasirodžius, kad ji niekaip nesutalpina, lietuvių pamokslai bus sakomi pačioje bažnyčioje iš sakyklos. Ir bus gerai, nes dabar dauguma laukė bažnyčioje ir nei nenumanė, jog sakoma — tolimoje, už didžiojo altoriaus kopylčioje.

Dar papeiktinas pamokslininkų apsilėidimas: pusė jų neturėjo nusipirkę lietuviškų evangelijų ir pamokslu sakė, neperkaikė tos dienos evangelijos. Ar jau taip sunku buvo nueiti knygyną ir užmokitį dveitas auksinų? Pamokslai išėjo lyg be pradžios. Be to, po epangelijos lietuviai gieda "O Dieve Tėve". Bet šiuo karta tepagiedojo tik Visuose šventuosiuose, o butų galėję ir ktur pagiedoti. Šiaip jau be pamokslininko žinios lietuvių neprivalo nieko giedoti ir įvestosios bažnyčios tvarkos gadinti. Ramiai, ramiai, atmenant, jog tikite Svenčiausajame Sakramente esančiuoju Dievu. Gilus jųs balsas tesundundie po bažnyčios stogu vienu: "Ant amžiu amžinųjų", kada pamokslininkas pradžioje ar pabaigoje savo kalbos jus pasveikina. Šitas "Ant amžinųjų", išsiveržias iš kelių simtų krutinių, ir šiandien darė visų didžiausį įspūdį. Tame vienam balsam susiliejantiame šauksme junti žmogus didelę vienybę; matai, jog lietuviai gali savo balsais pripildyti kad ir visų didžiausią Vilniaus bažnyčią.

O, kad gi dažniau ir tankiau Dievas mums duotų tuos balsus Vilniuje girdėti!

LIETUVIŲ PAMOKSLAS DOMINIKONŲ BAŽNYČIOJE.

Dominikonų, arba šventosios Dvasios bažnyčioje putėse dešimtos, mišiai pasibaigę, sakykloje pasirodė lietuviams nepažįstamas kun. Račkuskas, kurs su jais nieko bendra neturėdamas, nei jų kalbos priderančiai nemoka.

Evangelijos neskaikė, įsiai pradėjo nuo: mylek savo artymą, kaip patsai save, ir lygiai 45 minutes kalbėjo apie tai, kad lietuviai turį meilėje ir santaikoje su savo artymais gyventi. Lietuviška jo kalba tai buvo lietuviškų ir lenkiškų žodžių mišinys, kuris mūsų laikų pamokslininkui gali tik gedą daryti. Pradėjęs savo pamokslu nuo išsitarimo, kad lietuviai ardą vienybę, reikalaudami lietuviškos kalbos Vilniaus bažnyčiose, jis prie progos išgyrė lenkų kalbą, vadindamas ją gražia, o lietuvių kalbą tik gera, kurią tečiaus Dievas vis dëlto supranta. Taip jam apie artymo meilę bekalbant, klausytojams, kurių suskaitėta 130, viduryj bažnyčios pasirodė kažin kokia apysenė, storoka moteriškė, su didele pintine, pilna kopuštų, bulvių, morkų ir k. ant kairiosios alkunės, ir sustojus, į kunigą žiūrėdama, šypojo. Išpradžios rodė, kad toji, matoma, vireja, bus atėjusi pasiklausyti lietuviško pamokslu, ir džiaugiasi, girdejama Dievo žodį skelbiant juos prigimtaja kalba. Bet pasirodė kas kita. Nusišypsojus, ji ėmė rekti: "Milcz, księże! my nie chemy słuchać w naszym świętych kościolach litewskiego kazania; litewski język poganski!" . . . Pakilo trukšmas. Kun. Račkuskas ėmė ją kolioti: "Tys, podkupiona przez złych ludzi, przyszedła tu, jak do karczmy, wrzeszczę; tu jest kościół — patrz, tam stoi przenażwieszysz Sakrament. . . Tyś jedza — chya cię djabeł opęta!" . . . Žmonės, kurie buvosubruzdę, norėdami ta pašėlusiąją endekų provokatoriū laukan išvesti, kun. Račkuskas sak suraminu, prašydamas, kad jai nieko nedarytų. Tuo tarpu boba, dviejų vyrų išvedama, galvą atgal atmetusi, dar vis rėkė: "Nasi polacy stawili ten kościół! — nie chemy byscie paskudzilli poganskim językiem!" . . . Šitą moteriškę išvedant laukan, kita, kuri sėdėjo visą laiką suole dešiniojo bažnyčios pusėje, taip pat buvo pakėlus trukšmą, nors jau nebepatį drąsiai, protestuodama taip pat prieš "pagonišką" kalbą Dominikonų bažnyčioje. . . Ir šitą iš bažnyčios ramiu budu išvedus, kunigas, kurs buvo pamokslą pertraukęs, galėjo dabar jį baigti. Pabaigęs lietuviškai kalbėti, jis dar skaitė savo pavaię pasakytį kelis žodžius ir lenkiškai. Pradėjo nuo to, kad kreipdamasis į klausytojus lietuvius paklausė: "Wszak wy rozumiecie po polsku, rozumiecie? No, powiedzieie otvarcie" — Ir kuo met dvi bobelės atsiliepė ne drąsiai — "rozumieemy" — varė toliau lenkiškai: "Za mego dlugoletniego pobytu w róznych parafjach, spotykalem ludzi, którzy nie rozumieli po polsku; dla nich mowilem kazanie po litewsku. Prawda, że złe, żeżeli ludzie, nie umiejac po polsku mowic, mowiaj pacierze po polsku, kaleczac wyrazy. Ale teraz takich już mało, wszyscy rozumiejac po polsku. Ot, i wy rozumiecie" . . . Daugiau, jis išbarė tuos, kurie ardą — ar tai butų, girdi, lietuviai, ar lenkai — vienybę, trukdą bažnyčioje klausyti pamokslu, ir t.t. Prie šito tečiaus jam, nežinia kodėl, pasirodė reikalinga pridurti patarimas, idant lietuviai butų kantrūs, mylėtų savo "brolius", artymus, ne užmiršdami, kad jų tėvynė buvusi pagoniška, barbariška šalis, kad lenkai atgabėnė čion krikščionystę, apšvietę

juos ir parodę kelią, kuriu lietuviai eidami, galėsia gauti amžinąją palaimą. Lai neuztūmė rishą lietuviū, jog visos puikiosios Vilniaus bažnyčios, kuriose jie dabar turį laimę melsties ir garbinti Dievą, esą turtingųjų "ponų", lenkų parstatytos, jog jie vargšai patįs tokijų Dievo namų nebūtų galėję sau įsitaisyti, kad jie butų dar, rasi, liuteriais išvirtę. . . Argi, girdi, nebūtų buvę geriau, — kaip seniau kad buvę, jaigu bažnyčioje butų visi meldęsis taip pat viena kalba. Lietuviai, kantriai išklausę kun. Račkausko pamokslu, Vilniaus endekų dvasia atsiudandčio, ėmė skirstyties, ir ant gatvės prieš bažnyčią susispie, dar ilgai kalbėjosi ir dalijosi įspūdžiais, kuriuos jie išsinesė iš pirmojo nuo tiek metų negirdėto Dominikonų bažnyčioje pamokslu. Daugu ma klausytojų buvo tos nuomonės, kad jų pamokslininkas, kunigas Račkuskas, visai bus apsilenkęs su gerbiamoju kun. Administratoriaus įsakymo tikslu, butent — paraginiu lietuvių prie pamaldumo jų prigimtaja kalba ir įvykinimo lygybės ir teisybės krikščionų gyvenime. Kun. Račkuskas, visų nuomone, pasinaudojo sakykla Vilniaus endekų politikai varyti. . .

"V."

SEIRIJAI.

(Suv. губ.)
Spalių 4 d. (n. k.) buvo čia parapijos sueiga. Nutarta už trijų metų pradėti didinti bažnyčią. Rodos užteko kelių dešėtkų metų vargo senoj bažnyčioje, kad dar tris metus reiks laukti, kol tas vargas pasibaigis. Ar uegalima butų žiemos metu priengus medžiagą — pavasarįje pradėti darbas? Jau pradėtasai darbas prie bažnyčios statymo sukels daugelyje džiaugsmą ir tuo pačiu sužadins prie gausnių aukų. Tai viens dalykas, antras gi — girdėti, jog žadama buti didelės bažnyčios — tai gerai, nes Seirijų parapija gana didelė (7 tukstančiai 542 kat.), bet ir aplinkinių parapijų žmonės ateina į miestelį. Bet kaip girdeti, nors bažnyčią bus pavidinta, mažai skirsis nuo dabartinės, tik tai tame busias skirtumas, kad dabar mūsų bažnyčia tai urvas mažas, o paskui bus urvas didelis. Neapsirinku nei kiek pavadinę Seirijų bažnyčią urvu — gana mums svietiškiems ir dvasiškiems katalikams tylėti, kad stačiatikiai ir kiti nekatalikai piktinasi iš mūsų bažnyčios.

Pirmenu Seirijų parapijonams, kad statydami naująją bažnyčią, išsyrinktų naują bažnyčios komitetą iš žmonių, kurie myli švarumą, pripažįsta ypač Dievo namams gražumą; kad tasai komitetas pasikalbėtų su žinovais bažnyčios statyme ir puoime, kad už kelių metų naujoji bažnyčia savo gražumu ir švarumu, jeigu nepereitų, tai nors susilygintų su aplinkinėmis bažnyčiomis.

JASVAINIAI.

(Kauno ap.)
Męs susilaukėme naujos dviem bokštais ir ažuoliniais altoriais bažnyčios, bet kad jį męs neiname. Kaip varpai suskambina vieni žmonės eina bažnyčion, kiti karčemon, o dar kiti styri per visą pamaldų laiką ant rinkos, pypkės rudydami. Stovinuoja ne tik jauni, bet ir pražilę seniai.

ŠIMONIS.

(Ukm. ap.)
Šimonis nedidelis miestelis su maža bažnytele, kurioje

yra šv. Panelės Marijos stebuklingas paveikslas. Šiemet klebonas davė sutaisyti vargonus, kas apsiėjo tukstančių penkis šimtus rublių. Labai butų geistina, kad šiemet klebonas kalėdodamas parinktų auką skaityklos įtaisymui savo parapijiečiams. Tada susimažintų girtuokliavimas ir peštynės po miestelį.

Turi bent keletą knygelių ir zakristijonas, bet jis reikalauja metams po pusę rubliaus už skaitymą.

IGLIAUKA.

(Mar. ap.)
Jau senai buvo atsitikimas (Rugsejo 23 d.), apie kurį tik dabar vos išdrįsau viešai rašyti.

Tokio mat buta dalyko: Reikėjo igliaukiečiams išrinkti bažnyčios priežiūra (dozoras) ir sudėt pinigai naujų vargonų įtaisymui. Parapija tris kartus rinkosi ir vos vos trečią kartą pasisekė nutarti, kas reikėjo. Mat atsirado tarp parapijonų penki ar šeši "pirmieiviai", kurie žmones tik erzino, norėdami, matyt, pagal savo nuomonę nutarimus paradyti, arba susirinkimą suardyti. Du kartu jiems pasisekė susirinkimas suardyti, bet trečią kartą nabagai pralaimėjo. Žmonės susirinko, į priežiūrą paskyrė žmones gerus ir nutarė sudėti 3000 rublių naujų vargonų įtaisymui. Mūsų "pirmieiviai" prieš susirinkimą tarėsi karčemoj (tai nepramalyta) kokius žmones į priežiūrą rinkiti — nesakytiu kokius, bet tokius, kokijų žmones katalikai nenorėtų.

Ačiū Dievui, jog jiems tas darbas nepasisekė. Ar negirdėjome, ką jie kalbėjo ant mūsų klebono? Lengva mat jiems buvo kalbėti, nes klebono tuomet namie nebūvo! Man klebonas visados atrodė labai geru kunigu, taigi nemaža nuostebau, išgirdęs ant jo tokias kalbas kalbant. Iš tikrų šalti. Iki ištyriau visą dalyką ir štai kas pasirodo. Gerbiamasis mūsų klebonas, besirupindamas bažnytelės gražumu, pats savo nemaža pinigų pridėjo, per vienuoliką metų maitino darbininkus, kurie tai šį, tai kęs parapijonų klausome, kaip jį "pirmieiviai" niekina ir nieks iš mus neatsiranda, kad už jį užtarti?!

VEIVERIAI.

(Suv. губ.)
Jau antri metai, kaip veiveriečiai, ačiū vietinio klebono, kun. Skaržinskio rūpesčiui, įgijo atsakančių vargonininką p. Mikutavičią. Pirmiau vargonininkavo čia p. Dvilinskis, žmogus senas ir gerai to amato nesuprantąs. Dabar malonu klausytis, kaip, išėjus kunigui iš zakristijos, pasigirsta keturbalsio choro aidas. Choras susideda daugiausia iš vietinių Seminarijos mokinių. Geistina butų, kad vargonininkus išmokytų giedoti vyrus ir merginas kaimiečius ne tik dvasiškų, bet ir svietiškų dainelių, tuomet ir spektaklių butų lengviau surengti.

Užmanyta buvo parkelti kopylčią nuo kapų prie bažnyčios ir padaryti namus parapijonų susirinkimams ir skaitymams. Susirinkę parapijonys vienok balsų dauguma, (sueiga buvo nepilna) nutarė kopylčią palikti ant vietos.

Tikiuos, kad kitu kartu atsiras reikalingas škaičius gerai manančių, kurie ir pasirūpīs butinai šio užmanymą įvykinti.

IGLIAUKA.

(Mar. ap.)
Spalio 23 dieną palaidota

čia neturtingas žmogelis. Tuo tas čia ypatingas, kad per jo laidotuves nebuvo kam giedoti. Likusi našlė negalėjo kiek reikiant pastatyti alaus ir degtinės. Igliaukiečiai! tokia jau mus ten ir malda, jaigu be degtinės ir alučio nenorime giedoti?!

BUBELIAI.

(Suv. губ.)
Bubelių kaimas nutarė įsteigti mokyklą. Sodžius apsiėmė parvežti mokyklai medį, duoda margą lauko ir darbininkus prie namų pastatymo. Valdžia gi duoda medį, amatininką ir mokytojų algą. Tame par Krasnavos valsčiuje valdžia su žmonių pagalba įsteigti mokyklas Vidugiriuose, Paliuosoje Galiniuose ir Tarnaukoje.

ALEKSOTAS.

(Suv. губ.)
Spalių 13 d. (n. st.) Aleksote buvo valsčiaus sueiga. Per sueigą, tarp kitų dalykų, tapo nutarta uždaryti šventadieniais aludės (Monopoliai, jau uo pavasario šventadieniais uždaryti). Šitasai valsčiaus nutarimas, žinoma, nepatiko aludžių savininkams, todėl aludininkai-žydėliai stengėsi nuo to atkalbinti žmones. Vienok žmonės jųjū prašymo nepaisė, nežiurint, į geras magaryčias, kurias žydėliai siulė.

Už šitąjį tvirtumą tiktai galima pagirti Aleksoto valsčionis; tegul ima iš jųjū pavyzdį ir kiti valsčiai.

Tečiau Aleksoto valsčionis neuštenka tiktai vieną darbą gerai atlikti, reikėtų pasirūpinti ir kitais, o ypač apšvietimu. Šitam dalyke, ar tik Aleksoto valsčius neužima paskutinės vietos, pamažu Marijampolės apskrityje. O kad taip yra, tai lengvai galima iš to suprasti, jog visose valsčiaus ribose yra tik dvi mokykli.

Ir tuodvi mokykli stovi ne visiems valsčionims prieinama vietoj, butent viena Zapyškio miestelyje, o kita Aleksote. Tolymesnieji kaimų gyventojai negali pasiekti mokyklos. Šio dalyko išvengimui kaikurie nuo Zapyškio ukininkai prašė valsčiaus sekretoriaus pakelti per sueigą apie tai klausimą. Jie sakėsi norį savo apgyardoti turėti da d v i m o k y k l i . Tečiau ponas sekretorius juos subargino, buk tas dalykas jiems perbrangi ir apsieisias, per tat neapsimoką. Mat kokius turime gerus paratėjus, kurie nori laikyti žmones tamsybybėje, nebent tik tam tikslui, idant juos labiau išnaudoti.

LIUDVINAVAS.

(Suv. губ.)
Miestelio gyventojai skundžiasi, negalį nuo vagių apsiginti. Beveik kas savaitę atsitinka naktimis tai pas viena, tai pas kitą atsilanko vagis ir pasisekus išneša kam valgomųjų daiktų, kam pinigų. Kartą bandė net maluną apvogti, bet nepasisekė. Tie nakties paukščiai taip įsivyravo, kad stačiai per akis lenda; pabaidys nuo vienų namų, eina prie kitų, trečių ir ketvirtų ta pačia naktia.

KAUNAS.

Tuojuo po ateinančių Naujų Metų (Sausio 2) ketinama Kaune surengti sociologijos kursus arba skaitymą. Visi referatai ketinama skaityti lietuviškai. "Š."

Iš Lietuvių Dirvų.

Nashua, N. H.

Mūsų miestelyje darbai ėmė eiti geriau nuo Lapkričio 5 dienos šių metų. Dabar dirbame nuog 6:30 ryto iki 6 vakaro, bet užmokestis, nors ir pirmiau buvo nedidelė, dabar liko sumažinta ant 10 nuošimčių nuo dolerio. Iš kitų miestų atkakusiems darbininkams čia darbas gauti labai sunku.

Šiomet, Sausio 12 dieną, mūsų miestelį suorganizuota lietuviška parapija vardu šv. Kazimero. Parapija labai puikiai tarpsta. Nors ne visiems lietuviams rupi įsitaisyti savo bažnytelė, tačiau, ačiū Dieviui, yra tokių, kurie labai rupinasi Dievo namais ir tikimės taiti juos greitai sulaukti. Gėda net rašyti, kad pas mus atsiranda dar tokių lietuvių, kurie vis da nori lenkams batus šveisti senoviškai. Norintis vietiniai lenkai taipgi neturi bažnyčios, bet nekurie lietuvių priėjo parapijos prieda ir mano tuo budu pas lenkus užsiųpinti sau garbę.

Lietuvių mūsų miestelyje yra daugiau 800 asmenų, o lenkų vargiai sugraibstytum kokius du simtus. Taiti jiems nuo nekurių lietuvių yra didi pagalba jų parapijos steigime. Lietuviai tarp savęs sutikime gyvena, nors retkarčiai kur ten ir atsiranda koks pėstukas.

Lapkričio 8 dieną pas mus buvo prakalbos. Jos prasidėjo 6:30 vakare. Kalbėtojai buvo gerb. kun. Pėza iš Lowell, Mass. ir mūsų vietinis klebonas kun. Tylla. Pirmiausia susirinkusiems lietuviams kalbėjo kun. Pėza. Tasai senutis kunigėlis aiškiai nurodė, kas toksai yra lietuvis ir iškur jisai paeina. Pirmiausia pasiekino, jog lietuviškoji tauta yra lygi visoms kitoms tautomis ir kiek daug lietuvių vargo panesė per igus metusimčius nuo kitataučių. Pasakojo, kaip lietuvių pateko lenkų globon ir kaip lenkai spaudė mūsų tautą visokiais savo darbais ir intrigomis, idant tik išplėsti mums iš burkos prigimtą kalbą, o jos vieton praplatinti savo "kultūrą" su kalba. Tačiau lenkams tas nusisiekė kaip jie norėjo. Toliaus kalbėjo, kaip lietuvių pateko po Rusijos letena. Rusijos biurokratai paglemžė Lietuvą, tuojuos ėmė misijonariauti, stengdamiesi netik panaikinti mūsų prigimtą kalbą, bet ir Lietuvos vardą gyventojų lupose ištrinti. Išpradžiū taigi panaikino lietuvių knygą lotyniškomis raidėmis spaudintas ir įsakė spaudinti rusiškoms raidėmis arba taip vadinama "kirilica". Ir tokiu budu rusai biurokratai parupino lietuviams rusiškoms raidėmis pirmiausia malda knyges ir trumpą katekizmą, o paskui da mokykloms vadovėlius. Kuomet lietuvių tas rusų knygas atmetė, tada prasidėjo tikras lietuvių persekiojimas ir baudimas už lietuviškas knygas. Tuotarpu lietuvių savu keliu, norints persekiojami, traukdavo iš Prusų sau lietuviškas knygas ir slapstydavo. Daugumą lietuvių už lietuviškas knygas ir į kaledimus uždarė ir į Siberią išvarė. Tačiau tasai persekiojimas buvo veltus. Lietuviai didvyriškai savo bočių kalbos ir rašto laikėsi ir galutinai Rusijos valdžia buvo priversta jiems leisti spaudinti prigimtoje kalboje knygas. Ir lietuviams saulutė užžibėjo.

Zmonės per prakalbas labai ramiai užsilankė ir, matyt, buvo labai tuo pasakojimu užgandinti, nes kunigas senelis labai aiškiai ir gražiai kalbėjo. Juk kožnam mūsų malonu išgirsti tėvynės praeitį ir dabartinę jos padėjimą. Taipgi pakaktinai kun. Pėza susirinkusiems ir prajuokino ir ne vienam, nusitikiu, nuo plojimo delnus skaudėjo, kuomet kun. Pėza ėmė pasakoti apie lenkų atsiradimą Lietuvoje ir kokie jie buvo smarkūs kariauninkai. Kuomet koks priėšas ant lenkų užpuolė, tada jie šaukia: "Kochani bracia, wszysey do bitwy!" O kuomet gauną nuo priėšo gerai kailin, tada bėga kožnas sau, nereikia jau nei "bitvos". Ir kalbėjo dar apie naujalenkius, arba tiesiog sakant sulenkėjusius lietuviams, kurie lenkiškai nemokėdami ir nesuprasdami, vadina save lenkais.

Klausytojai iš to visko gaudžiai juokėsi.

Antgalo aiškino, kokiu budu lietuvių gali atgauti laisvę; ne kardui, ar bombomis, bet tiktaiki mokslu ir vienybe. Ir ragino susirinkusius, idant kožnas vienas susijudintų darbuotis tam šventam lietuviškam darbui, idant kožnas skaitytų gerus laikraščius ir naudingas knygas, rašytų lietuvių draugystes ir tarpe savęs lietuvių meile myletų.

Su tais žodžiais prakalbos buvo užbaigtos ir padaryta rinkliava tautiškiems reikalsams. Surinkta 17 dol. 25 centai. Iš šitų pinigų apmokėta svetainė 5 dol., o likusieji bus paskirta tautos naudai (kokia? Red.).

Po viskam vietuiš mūsų klebonas, kun. Tylla, visiems susirinkusiems padėjo už atsilankymą ant prakalbų ir gražų užsilaikymą.

Prakalbas parengė parapijos ir draugystės komitetai su kun. Tylos pagalba, už ką visi lietuvių istaria savo širdingą ačiū komitetams, savo klebonui ir kun. Pėzai.

J. Svirskas.

Newark, N. J.

Newark'as nėra da nekumi pagarsėjęs, nei labai lietuvių praklinais darbas, nei, taip sakant, taipgi perdaug ant pažeminimo užsiūpė. Pats Newarko miestas nemenkas, nes didžiausias New Jersey valstybėje, apie su 140.000 gyventojų. Dirbtuvių yra taipgi nemažai, suteikiančių darbus visokios rūšies amatninkams. Yra ir geležies liejinių nemažai, bet jos nėra tokios didelės kaip kad kitur.

Sulig švarumo, Newark'o negalima pastatyti paskutinėje vietoje. Gatvės daugiausia išlietos bei plytomis gręstos. Yra daugybė viešų daržų (parivaikščiujimams sodnų), ypač savo didumu ir gražumui atsižymi "Branch Brook Park", o antras — "Wequohic Park".

Lietuvių Newark'e pirmu sykiu atsirasta jau 1887 metais, o šiandien jų skaitoma suvirš 300 šeimynų. Jie turi laikinai sau pastatytą bažnyčią ties pat viduriu "East Side Park", kurioje klebonauja gerb. kun. V. Staknevičius.

Pagalbinių draugijų čia yra aštuonios: šešios katalikiškos, o dvi — su tikėjimu neturi nieko bendro. Beto yra dar ir moterų dvi draugij: šv. Uršulės ir Tarnaičių Marijos — vien jaunų merginų. Seniausia iš visų draugijų yra šv. Jurgio draugija, nes įkurta 1891 metais. Ji turi pasitačius savo svetainę, kainuojamą

į 16.000 dol. Žinoma, tur ir skolos ant svetainės užtrauktos, bet vis-gi svetainė — tai ne prastas dalykas.

Abelnai imant, lietuvių Newark'e nepiktinūs, o taidėlo, kad nesitranko po teismus už kokius ten niekniekius ir nesiskirsto į kraštų partijas: ar kauniškius, ar sivalkiškius, ar vilniškius visi išvien bičiuliaujasi ir gražiai sugyvena.

Tik nesmagu, kad pastaraisiais laikais atsirado banda jaunų vaikų, daugiausia vilniškių, kurių visas darbas — peštynės. Tai-gi šitie jau ne sykį yra sutęrę lietuvių vardą. Ir nenustabu, nes jų mylimiausi skaitymai — "Sapnininkas", "Kabalas" ir kiti tam panašūs raštai.

Čia kartais atsiranda ir vienas kitas "mokslineikis", bet negalėdami vietiniams lietuviams įkvepti savo mokslo, tuojuos danginasi į Brooklyn, N. Y.

Birželio 5 dieną 1907 metais čia įsikūrė draugija "Žiburėlis". Jo tikslas labai pagirtinas, nes apšvieta. Turi savo knygynėlį su 200 egz. knygų. Laikraščius gauna keturis iš Lietuvos ir vieną Amerikos "Kataliką". Įstojimas "Žiburėlio" draugijon 50c. ir 10c. mėnesinė mokestis, už ką sąnariai knygas pasiskaitymui gali neštis namo. Taippat "Žiburėlio" sąnariai kas ketvergas susieina šv. Jurgio draugijos svetainėn, kur jų vienas ką naujesnio ir naudingio paskaito, o kiti klauso; arba šiaip sau užsiūduoda įvairius klausimus, kurie rišasi su apšvieta. Retkarčiai parengia ir pasilinksminimus. Ir taip, Lapkričio 7 dieną buvo atliosta teatras "Mūsų Bajorai". Lošimas nusiekė kopūkiausia, nes visi aktorai ir aktorės savo užduotis išpildė visoj to žodžio prasmėj. Pertat vietinis tiėtuvių klebonas "Žiburėlio" draugiją pakvietė, idant tą patį "Mūsų Bajorai" atliostų ant "ferų" parapijos naudai "Padėkavonės" dienoje.

Po perstatymui "Žiburėlio" choras, vadovaujant vietiniam vargonininkui p. A. Radzevičiui, padamavo kelias daineles maistytais balsais, kurios visuomenė labai patiko, už ką chorui ir padėjo širdingu rankų plojimu.

Stebėtina buvo to vakaro tvarka, rodos, suvis ne pas mūsų brolius žmogus jautiesi. Įžanga porai (vyriai su moteris) buvo 1 dol., o vien moterims pc 50c. Viduje giviskas buvo veltui: gerymai, užkandžiai, rubų pasidėjimas ir t. t. Kožnas jautėsi kaip koksa svečias savo giminių vaišinamas; visi buvo be skrybėlių ir linksminosi kogažniausia. Mat "Žiburėlis" nesivaro ant uždarbių, bet tik nori, kad lietuvių pasilinksminimose įvesti kitokius įpročius, kitokius apsiėjimus.

Tatai geistina, idant ir kožname mieste atsirastų draugijos, panašios vietiniam "Žiburėliui". Vietinis.

West Pittston, Pa.

Aplinkui mus randasi kelios anglies mainos ir šiame laike darbai pagerėjo. Kadangi esama mainose visokių darbų, tai negalju pasakyti, kiek žmonės uždirba. Pasakysiu tik tiek, kad nekurie į dvi savaitai gauna 25 dol. mokesties, o kiti 30 dol. ir daugiau.

Vietinių lietuvių pasivėdimas nepagirtinas. Nekurie vyruktai gavę dvisavaitinį užmokestį — tai namo parsivėlka trečion arba kelinton die-

non ir be pinigų, o pačios su vaikais išalkusios namie sėdi ir sielvartauja. Vietiniai lietuvi ir kiti atėjūnai daugiausia prisiplakę prie žydų, nes pastarųjų kiėniuose sėdi. Galima sakyti, visi nigrimzdę skolose. Jie geriausia "bizni" padaro saliuinkams, policinams ir "skvajerams". O ypač da po gavimiu užmokesčio už darbą! Tada lietuvių pilni saliuoniai, pilnos lakupės ir visur jų pilna. Tada vaidosi, apsiūdauzo, su peiliais susipiausto, tai po traukiniu kur galvą pakemša ir t. t. O svetimtataičiai tuotarpu iš mūsų juokiasi.

Labai prasti dalykai su musiškais broliai! "K-ko" Skaitytojas.

New Britain, Conn.

Mūsų miestelis ne visai mažas ir yra į kelius desėtkas visokios rūšies dirbtuvių, taiti geruose laikuose čia visiems yra darbo pakaktinai. Lietuvių taipgi randasi diktokas burelis. Nekurie lietuvių užlaiko saliuonus, krautuves, kiti turi savo locnus namus. Lietuvių pašalpos draugijų yra taipgi kelios, kurios neprasčiausia pasituri.

S.L.A. 34 kuopa Spalių 3 dieną buvo parengus prakalbas. Kalbėtoju buvo F. Bagočius, kuris kalbėjo apie Sušvienijimą ir darbininkus. Per deklamacijas ant scenos išvestas vyras ar mergina su kunigiškais rubais. Dori žmo nei to labai pasipiktino ir pranėsė vietiniam klebonui kun. Žebriui. Antrytojuas, nedėdieny, kun. Žebris per pamokslą išbarė lankiusiu prakalbas ir prisiekdino, kad jie daugiau tokių papiktinančių prakalbų nelankysia. Visi sutiko tą pildyti ir Dieve duok, kad taip būtų, nes socialistai tarp lietuvių tik nedo rbybes ir papiktinimus seja.

Cleveland, O.

Lapkričio 15 dieną čia įsikūrė iš 10 ties lietuvių dainorių kuopelė vardu "D-ro V. Kudirkos Lietuviški Dainoriai". Kuopelėn įstojimas 25c., o mėnesinė mokestis 10c. Merginos nuo įstojimo mokesties paliuosuosios. Lapkričio 26 dieną parengė teatrą ir šokių vakarą po numeriu 6004 St. Clair ave.

A. S. Senkus.

Darbas ir pramonė.

Denver, Colo. Amerikos Federacijos darbo konvencijoje išnauju išrinktas tas organizacijos prezidentu Samuel Gompers. Jisai turėjo tik vieną priešingų balsą. Kenvencijos atstovai sutinka su Gomperso politika ir jam visame užsitiki.

Washington, D. C. Kabineto sąnarių posėdyj, prekybos ir darbo ministeris Strauss perstatė pleną, kokiu budu būtų galima bedarbiams atėti su pagalba. Ir tasai plenai štai ve koksa: bedarbius darbininkus veltui iš miesto į miestą vežioti, kol negautų kur darbo.

Washington, D. C. Kadangi republikonų partija prieš rinkimus žadėjo darbininkams gerbuvi, taiti dabar ir laukiama nuo jos tos malonės. Prezidentas Rooseveltas turbūt jau parengė savo dalį įnešimų kongresan. Toji dalis beveik visa pašvėsta darbininkų klausimams. Roosevelt'as sako, kad vertas parėmimo konservatizmas tik, bet radikalizmas visomis jėgomis tur būt persekiojamas. Daugumas darbininkų vadovų, matomai, labai neuzgandinti.

AMERIKOS ŽINIOS.

Ateivių santikiai.

New York. Imigracijos kapitalas, paskirtas visokiems pagerinimams ant Ellis Island, susileido kaip sniegas. Valdžia pataisymams tuotarpu nenori daugiau pinigų duoti, taiti visokie tenai darbai pertraukta. Kur tie milijonai tokiam trumpame laike pasidėdė, nežinia. Ateivių komisija užlaiko į 300 žmonių, kurių tikrai niekas nežino, ką jie tenai veikia. Jaigu ta reikia visiems riebias algas užmokėti, taigi ir nesebėtina, kad taip greit pinigai išėjo. O čia tuotarpu mažai atėvių atkeliauja ir į plaukį iš niekur negaunama.

Daugumas imigrantų, kurie pirmiau buvo Amerikoje ir nuo bedarbės išbėgo, patyrė, kad dabar atsiekti Ameriką gana sunku, kadangi imigracijos biuruose juos daug egzaminuojama.

Viena moteriškė, išgyvenusi Amerikoje 32 metu ir dukakusi į Europą atsiūmti dvi savo sesers dukteris, andai į Ellis Island atvyko ir delei ligos neįleista. Sugrąžinta į Europą.

Pati kalė krėsti vyrui kiėnienis.

Washington, D. C. Vienas vietinis apskričio teisėjas išdavė savo opiniją, kad pati turi pilną teisę iškrestyti vyro kiėnienis. Nekoksa Geo. Ridgeway buvo areštuotas pagal jo pačios noro, kuri skundėsi, kad vyras ją mušas. Teisme ji apreiškė, jog davus vyrui 15 dol. užmokėti už buto randą, bet vyras to nepadarė. Smagi moteriškė tykojo kol vyras užimsis. Jam užmigus iškretė vyro kiėnienis, at rado 14 dolerių ir juos paėmė. Kuomet-gi vyras užsikėlė kiėniuose pinigų nerado, tada pačiai gerai iškaršęs kalį ir užtatai buvo areštuotas.

Išmintingas teisėjas vienok vyro už tai nenubaudė, bet liepė pačios permaldavimui nupirkti gėlių pundeļj.

Valdžia neatsako.

Washington, D. C. Komisija patentų ir etikietų ant pundeļj ir bonkų nenori gvarantuoti, kad visokios prekės, pažymėtos tais valdiškais ženkleliais, yra geros, grynos ir nevodijančios žmonių sveikatai. Vardan valdžios kadangi visokios rūšies pirkliai ir spekuliantai patys etikietas klijuoja ant sugedusių vagonų produktų ir geralu. Taiti dabai: pirkliai ir visokie išnaudojotai galės ramiai gyventojus nuodinti su visokiais produktais. Įdomi ta Amerikos valdžia.

Puota pas prezidentą.

Washington, D. C. Ministerio kabineto sąnariai ir federališki teisėjai andai podrang susiorganizavusių darbininkų vadovais dalyvavo puotoje, kurią parengė prezidentas Roosevelt "Baltajame Butė". Tokie pokyliai kasmetai rengiami, norints daugumas darbininkų su savo šeimynomis badu miršta.

Taft namie.

Cincinnati, O. Naujai išrinktas Junktinių Valstybių prezidentas Taft iš Vašingtono sugrįžo namo. Taft reporteriams pranėsė, kad greitai namo sugrįžės delei šeimyniškų reikalų. Vienok visur kalbama, kad Taft rengiasi savo broļj Charlesą padaryti senatorium Ohio valstybės, deļto sugrįžęs politiškose reikaluose.

Išgėbėjo kuditį.

Monsen, Pa. Nekokia

Rožė Vittner, norėdama savo devynių mėnesių kuditui išgelbėti gyvybę, ant kurio buvo užsidegęs drapanos, su kudukiu išbėgo iš pirkios ir čia tuojuos šoko į Monongahela upę. Tuojuos subėgo žmonių minia ir motiną su kudukiu ištraukė iš vandens, bet abudu tik truputį apdegusiu.

Prieš Amerikos trustą.

Washington, D.C. Amerikos konsulas iš Madrido, Ispanijos sostinės, pranėsė Vašingtonan, kad Amerikos tabako trustas sutiks sau baisy priešą sajungoje Europos viešpatyčių, kurios nori susijungti delei kovos su Amerikos trustu. Tos tautos, kurių valdžios turi tabako monopolius, pasirengė iš savo kraštų Amerikos tabako trustą išginti.

Kareiviai samūsė poliemeisteri.

Port Townsend, Wash. Andai 50 naujokų kareivių užpuolė ant miesto gatvių policijos viršininką ir keturius kitus piliečius, kurie norėjo viršininką apginti. Mat viršininkas Bartley areštavo už negražų pasielgimą 2 naujokus, o kiti norėjo atmušti, iš to ir prasidėjo muštynė. Iš forto pašaukta karumenė naujokus tuojuos nuvarė į kazarnes, o policijos viršininką į ligonbutį. Tai tėvynės apgynėjai!

Sūnims ir katėms galas.

Wilkes-Barre, Pa. Pagal miesto sveikatos nusprendimo šitame mieste visi šunės ir katės tur but iki vienam išnaikinta. Pastaraisiais laikais daktarai persitikrino, kad šunės ir katės esą priežastimi dabartinės tenai ir aplinkėse siaučiančios difterijos.

Aplietas karštu vandeniui.

Cumberland, Md. Nepavyko vienam plėšikui, kuris per lafą norėjo įlysti "Western Maryland" ligonbučio bustan. Ligonbučio užvežė dėjo kadangi panačius belipantį per langą plėšiką, stauga nutvėrė su verdančiu vandeniui katilėj ir visą plėšikui už apykaklės užliejo. Plėšikas kaukdamas ir keikdamas nušoko nuo lango ir tamsumoje išnyko.

Mieganti mergaitė.

Lowell, Mass. Po trylikos dienų nepertraukiamo miego, ant trumpo laiko išbudo mergina Lusiana Paitto, kuri pasisakė savo motinai, kad ją marinantis miegas, ir tuojuos vėl užmigo. Motina šventai tiki, kad ji vėl išbus ir bus sveika.

Bombos plyšimas.

New York. Vieną naktį karietoje plyšo bomba, kurią paliko nesusekta jauna mergina išsėdus iš karietos. Karieta į šipulius subjrėjo. Ant laimės vežėjus buvo artimiausiam saluene.

Amžinas kandidatas.

San Antonio, Tex. William Jennings Bryan, tris sykus sumuštas kandidatas į Junktinių Amerikos Valstybių prezidentus, čia budamas medžioklėje, žingeidiems apreiškė, kad po keturių metų vėl busias kandidatu į prezidentus. Jisai tiki, kad per keturius metus santikiai taip susigulėsia, kad demokratų partija ji vėl pašauksianti kandidatu į prezidentus ir tuo kardu jisai per rinkimus laimėsias. Bryan turi kandidaturos maniją...

Redakcijos atsakymai.

Lauritis, She n a n d o a h. — "Atsakymą" kun. A. M. peržiūrėsime. A n u a u c k a s, C h i c a g o. — Tamstos raitelis apie Chicago seimus kunigus tilps sekančiame "Kataliko" numer.

S. P r e c i n a u s k a s. Del stokos vietos Tamstos korespondencija tilps sekančią savaitę.

Kova su nigeriu (murinu). Okmulgee miestelyj, Oklahoma valstybėje, andai buvo sekantis atsitikimas, kuris aiškiai liudija už amerikų civilizaciją: Vienas nigeris, apsiginklavęs šautuvu ir užsidaręs namuose, nušovė keturias asmenis, o taippat per kelias valandas su patrakimu mušėsi su pora šimty piliečių.

Tuo nigeriu buvo nekoksai Jim Deckart. Įsiutusi minia jį suvarstė kulipkomis, o paskui, išitraukus iš namų laukan, į smotelius jo lavoną suplėšė. Paeilui minia puolėsi į nigerias apgyventą miesto dalį ir butų buvus labai bloga, jaigu butų ant pat laiko nesuspėjus atkakti apsiginklavusi milicija nigeriams pagalbom.

To atsitikimo privzastis sekanti:

Deckart, milžiniškas nigeris, ant gelžkelio stoties susikivirėjo su vienu vaiku indijonuku. Nigeris netekęs kantrytės užgavo vaiką veidan, o vaikas nigeriui tokiu pat budu atmokėjo. Prasidėjo imtynės. Nigeris indijonuką parvertė ant žemės ir ėmė jam daužyti su akmeniu galvą.

Pavadinta policija, iš kurios rankų nigeris pasprudo ir užsidarė namose. Šerifas Robinson norėjo įeiti į vidų, bet nigeris šuviu jam pataikė tiesiog galvon ir šis ant vietos atliko.

Vienas iš minos tada prisikartino prie užmušto šerifo lavono, bet staiga išsigirdo ant ras šūvis ir prisirtinantinis sužeistas parkrito.

Baltųjų minia susidedanti iš kelių šimty žmonių, stengėsi įsiveržti į nigerio namus. Policijos viršininkas ir šerifo padėjėjas iš minos prisiekdino 50 žmonių, kaip specialiuoju padėjėjų ir drauge su anais leidosi namų linkon. Bet nigeris per langą vėl šovė ir vieną iš minos paguldė. Policijos viršininkas, norėdamas užmuštojo lavoną patraukti šalin, gavo šuvi galvon ir greitai numirė.

Tada įsiutus tuo darbu minia, pasiržo kaip nebuk šaudančiam nigeriui atkeršyti ir tuojuos visa metėsi prie namu. Bet tuojuos minia susilaikė, kuomet nigeris ėmė visomis pusėmis vėl šaudyti. Atgabenta daugiau revolverių ir pradėta į namus šaudyti. Ir vienai kulipka tačiau nigerį užgavo ir tas namuose palei langą ant kelių sukniubo. Dar vienok atstojto, pakelė šautuvą bet jau neįstengė iššauti. Matydamas sau neišvengtina galą, apliejo lovą kerusinu ir padegė. Liepsnos tuojuos apėmė visus namus.

Minia tik vėliau ištraukė iš degusių nigerio lavoną ir į smotelius sudraskė. Tada minia puolėsi į nigerių apgyventą vietą, tačiau susukub milicija ir visame mieste įvykdino tvarką. Rezultate 4 asmenys užmušta ir keliolika sužeista.

Tai paprastas Amerikoje žaiskas, į kurį valdžia žiuri pro pirštus.

Redakcijos atsakymai.

Lauritis, She n a n d o a h. — "Atsakymą" kun. A. M. peržiūrėsime. A n u a u c k a s, C h i c a g o. — Tamstos raitelis apie Chicago seimus kunigus tilps sekančiame "Kataliko" numer.

S. P r e c i n a u s k a s. Del stokos vietos Tamstos korespondencija tilps sekančią savaitę.

Savaitinis Kalendorius

Lapkritis 1908

- 26 k. Konrado vysk.
27 p. Bazilias.
28 s. Felikso kank.
29 N. ADVENTU Saturno k.
30 p. Andriejaus apašt.

Gruodis 1908.

- 1 u. Egligiaus ubagu patr.
2 s. Paulinos panos.

REDAKCIJOS PATEMĖJIMAI.

S.L.R.K.A. susilaukė sunkias dienas — beveik visos kuopos prieš kun. Miluką protestuoja, o jis tik vienas prieš visus... panašiai išsireiškia gerb. kun. V. Vizgirda, S.L.R.K.A. knygcius, per šitą "K.k.o." numerį straipsniu "Kaime teisybė" Velytina tų straipsnių visiems Amerikos lietuviams, kaip kunigams, taip ir švietiškiems, perskaityti ir spręsti, kas yra kun. Milukas ir kaip jis valdo Susivienijimą.

Kun. Milukas su savo šalininkais užsiėmė ant "Kataliko", kad Susivienijime kilus betvarkė. Mēs ir visi gerai žinome, kad sukėlė betvarkę kun. Milukas ir dabar prieš jį visos kuopos protestuoja. Taigi tegul kun. Milukas su savimiškais kaltina ne "Kataliką", bet kuopas, kurių protestams "Katalike" pašvenčiama vieta. Kuomet jau kuopos savo minčių negali per organą išreikšti, tai jos tik jau turi kreiptis į kitus laikraščius. Taip ir daroma. Tatai didžiai juokingas Chicagos šešių kunigų ir Pensilvanijos penkių užsivadėjęs ant "Kataliko". Tegul tie kunigėliai perskaito "Katalike" (No. 43) apie kun. Miluko nuopelnus ir beveik kožname numeryje kuopų protestus, tuokart paliaus užsivadėję ant "Kataliko".

Rusijos šnipai su Chicagos rusų konsulio pagalba neseniai Chicagoje suėmė ir areštavo nekoki 17 metų jaunikaitį Apolinara Aleksandravičių, kuris revoliucijos metu Rusijoje papildė daug piktdarybių, atkako į šitą laisvės kraštą. Kadangi areštuotas Aleksandravičius prie užmetėjamų jam piktdarybių prisipažino, tai Chicagos konsulas paėmė jį savo globon ir deportuos į Rusiją, kur jo laukia iškėta rankas budeliai.

Sugražinimas Rusijos valdžiai jaunikačio Aleksandravičiaus — tai aiškus Amerikos valdžios žingsnis išduoti visus Rusijai pabėgėlius, nežurint jį tai, kaip jie tenai būtų prasikalę. Tatai dabar ne tik Rusijos valdžia, bet ir visos kitos viešpatystės valkysės savo valdinius, kurie "laisvame" krašte pasislėpę ir Amerikos valdžia be abejonės leis Europos valdininkams tokiu būdu šeiminkauti. Turbut Vašingtono valdžiai tokesi medžiojimas ir prasikaltelių gaudymas labai patinka, jaigu jau negelbsti nei protestai su tukstantimis parašų, kaip tai buvo padaryta užtarant New Yorke suimtą latvij revoliucionierių Paurėnā.

Yankesnes laisvės ir žmoniškumo jausmai šiame laike visai jau nyksta ir tų jausmų nebliko pas juos nei dalelės, kokius turėjo spaudžiamų žmonių apgynejai, kaip tai: Vašingtonas, Lincolnas, Jeffersonas, Garfield ir kiti. Tegul yankesus nors per metus

priešpaustų Rusijos valdžiai, tegul jie pakalėtų prašvinkuose Rusijos kalėjimuose, tada jie suprastų žodį "laisvė" ir polištikių pabėgėlių neisdavintų. Oi, yankesams reikėtų karštuvų...

Wisconsinio valstybėje per pastaruosius valdininkų rinkimus priimta naujos ir labai aštrios teisės prieš svetimačius, norinčius palikti šito krašto piliečiais. Iki šiam laikui pirmosios pilietiškos poperos ir vienerių metų išgyvenimas šitoje valstybėje leido per rinkimus kožnam balsuoti, taip kaip su pilnomis (antromis) poperomis. Dabar toje valstybėje bus jau kitaip.

Pagal naujus įstatus kas išsimis pirmasis poperas prieš Gruodžio 1-mą dieną šių metų, tasai turės tiesą balsuoti ligi 1912 metų ir antrasis poperas gaus lengvu būdu, pagal senus įstatus. Katras-gi išsimis pirmasis poperas po Gruodžio 1-mai dienas š. m., tai su tomis poperomis netik negalės jau balsuoti, bet da turės sunkenybes išsimant antrasis poperas, nes privalės gerai mokėti angliškā kalbā.

Kas šandie atsitiko Wisconsinio valstybėje, tas rytoj ar vėliau gali but įvesta ir kitose valstybėse. Tai-gi atminkime, lietuviai, kad nemokėjimas angliškos kalbos gali daugumai atimti balsavimo teisės. Pertat, lietuviai, kol laikas pasiskubinkite nors pirmasis poperas išsimti, nes paskui gali buti velu.

Shenandoah'rio lietuvių parapijos kapinės šiame laike atsiranda kun. Miluko kontroleje ir tenaitiniai parapijonis, nesutinkant su kun. Miluku, neturi kur savo numirėlius laidoti. Taigi šiomis dienomis — kaip rašo "Darb. V." — Shenandoah'rio lietuviška šv. Kazimero draugija lietuviams nupirkusi naujas kapines ir prašysianti kokiū nors lietuviu kunigo pašventinti. Tatai tuo būdu norima visai atsiskirti nuo kun. Miluko.

Athol'io, Mass. lietuviai, kaip girdima, sumanė pasistatytinti sau neprigulmingā bažnyčią ir tam tikslui apilinkėse net aukos renkamos ir valdžios leidimas gautas. Mat tenai valkiojasi nekoksai lietuviška "pnyčeris" Mickevičia, kuris lietuvius ir tempia į šuntakius. Lietuviai, jaigu jums jau neboreikia Rymo-katalikų bažnyčios, tai vėčiau atsizadėkite visokio tikėjimo, bet neklaidžiotikite paskui kokius ten šarlatanus. Laikraščio priederystė priminti, kad Mickevičia nėra kunigu.

"Šerno Muzikališkas Fondas" Chicagoje vėl atgimęs. Andai d-ras Antanas Rutkauskas per laikraščius apskelbė, kad "Š. M. F." perstojes gyvuoti, pinigai pavadami "Ausrai", kad tuotarpu "Fondo", likusis komitetetas susigriebe ir vėl viską senoviškai palaikė. Tai-gi "Š. M. F." atsikėlęs iš numirusių vėl gyvuoja!

Nekoksai P. Bukšnaitis iš New Yorke (141 Washington str.) beveik per visus lietuvius laikraščius apskelbė, kad jisai sumanęs išleisti "Didelį Amerikos Lietuvių Albumā", kuriame busiā patalpinti lietuvius visuomenės veikėjų paveiksai. Prašo jam siųsti tat paveiks-

lus su aprašymais, kas busiā atspaudinta. Ar čia kartais nebus vėl koks naujas "trick" as", bile tik suvejoti kokiai firmai ar kompanijai lietuvių antrašus, kadangi žadama "Albumā" išleisti, tai reikia tukstančių ir galvos ne kopusto. Kaip sau norite, bet mēs tokiems "stebuklams" netikime.

"Keleivyje" (No. 46) randame nekokiām A. Jokeliui redakcijos atsakymā štai kokį: "...Socializmas taigi yra tikėjimas, kuris ateitįjį sulygįs visā pasaulį... Socializmas, kaip vienas iš naujų sių (supr.: tikėjimų) turi viso šalyse ir tarp įvairių tautų daugiausia pasekėjų..." Ar tik jau nebus perdaug gerb. "Keleivio" redakcijos atskies. Rasi ir demokratizmas, ir republikonizmas yra tikėjimu?

Japonų kalėjimas.

Prie kalėjimo vartų stovi sargas kareivis. Kalėjimo kiemas pilnas gražiūsių žolynų. Gražumas, švarumas visur, kaip tik Europos didžiūsių dvarininkų kiemuose galima pastebėti. "Tokio sugami" yra užverti kaliniai pasmerkti kaizorgon lig 12 metų. Pasmerkimų katogron iki gyvos galvos Japonijoje neatsitinka. Darbā dirbti privalo kiekvienas kalnys. Kiekvienam naujai atvykusiam kaliniui tuoj buna įteikiami kalėjimo įstatymai, kurie yra visiems vienodi. Svarbiausioji kalinio priedermė — tai "švarumo" užlaikymas ir "teisybės" tynekuomet ne pameluoti savo viršininkams. Reikia žinoti, jog Japonijoje visi kalėjimo viršininkai turi buti baigę aukštesnius mokslus. Kalėjimo viršininkams prizuorėtojam yra leidžiama parengvimus daryti polištikiams nusidėjėliams. Jie gali buti nuo fizinio darbo paluosuojami, ir turi teisę užsimti skaitymu ir rašymu, kaip kas kā bevelgia. Už spaudos dalykus pasmerktieji gali kas dien matyties su giminėmis ir draugais, taipo-gi rašinėties su jais. Kambariuose draudžiama danuoti; išėję pasivaikščioti bet tam tyčia leidimo neturi teisės šnekėties ir sveikinties rankos padavimu. Paskirtame laike turi visi kaliniai kelties ir gulti. Labai draudžiama yra rodyties draugams nuoga's. Visur verčiama kodidžiūsi švarumū užlaikyti. Sienos, aslos, langai neturi buti teršiami. Vandens turi kiekvienas kalnys turėti, kiek jam reikia, kad galėtų prausties kuomet tik panorės: visur asloje stovi indukai spiovimui, niekas neturi teisės spiauti į aslą.

Atsitikus potviniui, gaisrui, žemės drebėjimui, kaliniai yra iš kalėjimo paleidžiami, bet praslinkus 24 valandoms turi kiekvienas kalėjimo vyriausybę arba vietinė, kur jis randasi, policijai žiniā duoti apie savo buveinę. Kaliniai yra zenklinami skaičių vardais ir paminėjus vyriausybę sėkoma skaičių turi atsiliepti.

Viskas kas kaliniams priguli atima nuo jų ir skyrium krauna vietose nuo ugnies apdraustose. Kaliniams kalėjimą apleidžiant jų manta buna visuomet jiems gražinama. Darbo valandos kaliniams visuomet iš kalno pasikiriamos. Kaliniai už kiekvieną šimtą darbo dienų gauda užmokėję. Kas mėnesį kaliniams skelbiama, kiek jie turi uždirbtųjų pinigų, kurie yra dedami į išdo įstaigas. Kalnys paluosuojamas iš

kalėjimo turi teisę išsimti iš išdo kasos visus savo kalėjimo pinigus su visais už tą laiką priguliniiais jam nuošimčiais. Kaliniams gali buti į kalėjimą atnešami: knygos, poperiai, rašalas, krasos markės, pinigai, valstybės įstatymų rinkinys, vyriausybės paliepuimai, taipogi drabužiai ir skalbiniai, su vienintele išlyga, kad viskas butų itin švaru.

Kalnys susirgęs vis tiek diena ar naktį, butinai turi tuoj duoti žiniā sargui. Tas iš savo pusės, negaidamas nei valandos, kad ir mažiausia kalinio liga butų, turi bėgti gydytojui apie tai pranešti.

Nesuaugusieji kalėjiman suimtieji, jei laisvi budami nepabaigė to mokslo, kurs Japonijoje yra kiekvienam piliečiui priverstinas, lanko kalėjime budami mokyklas. Valdžia visur, taigi ir kalėjime ragina visus prie knygų skaitymo. Ant knygų ir raiginimo prie skaitymo japonų valdžia pinigų nesigaili, nes jos nuomonėje: "kiekviena nuodėmė, kiekvienas nusidėjimas yra dažniausiai žmogaus proto neišsipletojimo vaisius". Pasišnekėti su pašaliečiais leidžiama kaliniams ne trumpiau kaip pusvalandį, bet atsitinka, jog ir visā valandā leidžia šnekėti.

Kas trečią dieną aplanko kalėjimą vyriausysis prizuorėtojas (inspektorius), ir išklauso kalinių skundas ant jų artimesnių prizuorėtojų.

Bulgarija dabar ir seniau.

Po Rusijos karo su Turkija viena dalis bulgarų buvo atskirta nuo Turkijos ir iš jos įsteigta Bulgarijos kunigaikštija. Antra dalis bulgarų buvo palikta turkams valdyti. Mat, Austrija, Vokietija ir Anglija nenorėjo, kad bulgarai viena valstybe gyventų ir butų galingi ant Balkanų pusalyje. Visos tos valstybės įsimanė savo globoje laikyti Bulgariją ir Turkiją. Jos gerai žinojo, jogei vienon valstybėn susiburusių bulgarų ilgainiai negalima butų buvę kaip norint vartyti. Dabar gi išsklaistytā tautā didžiosios valstybės lengvai suvaldo. Ypač Austrija tuomet rupinosi, kad šalia jos neužaugtų stipri Balkanų valstybė, iš vienių slavų sudaryta. Ji tykojo nusilpusios Turkijos palaikas gauti. Bosnijā ir Gercogovinā Austrija buvo jau pagriebusi iš Turkijos.

Daugiau, didžiausias valstybės žinojo, kad jogei paliktosios Turkijoje slavų tautos nuolat šaušis prieš savo vyriausybę ir jogei neduos stiprėti Turkijai. Prie tokios suirutės bus proga kišties ir Turkijos reikalus, tarsi užstoję ant jos valdomuosius krikščionis. Taip ir įvyko. Ligi paskutinių metų Turkijos žemėje tnotmet buvo netvarka: musulmani užpuldavo armėnus, bulgarus ir taip toliau. Dėl tos priezasties valstybių atstovai, pasiremdami Berlyno sandaros, 1878 iais metais padarytos, kas metai tarėsi naują "tvarkā" įvesti ir kas metai nieko neįveždavo, lig pagaliau Turkija pradejo atgtyti, pradėjo svetimųjų šalių įsikisimū bodeties. Didžiosios valstybės nusiminė, kad prisieis nebekisti Balkanų pussalio reikaluosna. Iš pradžių buvo tylu... Tik štai Austrija galutinai prisisavina Bosnijā ir Gercogovinā, Berlyno sandara iš Turkijos atplėsta ir laikinai jai, Austrijai, pavesta. Vienu žygiu ir Bulgarija apsisikelbia netiek nepriderama jū nuo Turkijos karalija.

Didžiosios valstybės pakėlė kleges. Kaip tat? Bulgarija išdriso pasielgti prieš Berlyno sandarā, kuri liepė Bulgarijai klausyti Turkijos? Tečiaus tos pačios valstybės nerodė savo rustumo, kad Turkija ne pildė Berlyno traktato, su lig kurio turėjo buti įvesta autonomija Balkanų krikščionėms tautoms. Priešingai, Austrija, kuri dabar prisisavino Turkijos žemės plotā, nenorėjo, kad butų įvesta žadėtoji autonomija. Ji, apsimetus Turkijos drauge, baudė kitas valstybes, kad, girdi, jos nevaržytų perdaug Turku sultano valdžios.

Kas gi ligšiol buvo bulgarų tauta, Europos politikų perskelta į dvi dali, kaip ji vargo ir krutėjo? Norėdami tan klausiman trumpai, atsakyti, pasinaudosime vienu "Rusk. Vied". straipsniu, Šeepkino parašytu. Nedidelė Bulgarijos kunigaikštija po išsiluosavimo turėjo begalo daug rupesnių. Mokykloms steigti, keliams taisyti ir kitiems viešiesiems dalykams — reikė daug pinigų. Kitos valstybės skolino jai, bet sunkiomis sąlygomis. Prieš keletą metų Bulgarija norėjo susiprasti su savo kaimyne, Serbų karalija, ir bendrai statyti gelžkeli, Austrija buvo supiudžiūsi abi tvedi kaimyni, kad susivadytų ir karą pakeltų.

Bulgarija turėjo rupinties ir savo tautiečiais, kurie buvo didžiųjų valstybių priversti po Turkijos valdžiai pasilikti. Turkijos bulgarų sunki buvo butis. Kunigaikštijos gyvenotojai galėjo padėti jiems tik kulturos klausimuose. Ir padėjo... Nei viena tauta negali pasigirti tokia tautiečių užuojauta, kaip bulgarai. Reikia žinoti, jogei ligi 1870 uju metų Turkijos bulgarai tkybos dalykuose buvo pavesti greitai dvasiškių globai. Graikai kunigai sakė pamokslus, pamaldas laikė, mokė katalikų bulgarus graikiškai, patįs nemokėdami ir nesirupindami išmokti bulgariskai. Turkijos krikščionių bažnyčia labai sujungta su mokykla.

Turkai į mokyklos reikalus nesikišdavo. Jų nuomone, bažnyčia nuo mokyklos neskiriamas dalykas. Naudodamies ta laisve, graikai graikino bulgarus ir per mokyklā. Kunigaikštijos bulgarai matė, jogei taip esant jų Turkijos tautiečiai gali visiškai išstverti. Taigi iš viso vieko jie stengėsi, kad butų bulgarams atskiras patriarcha (bulgarų dauguma stačiatikiā) bulgaras paskirtas. Tatai pirmučiausia priderėjo nuo Turkijos vyriausybės. Ji nesipriešino ir sutiko. Mat, sultanas norėjo sumažinti graikų įtekme, ant ra, bijojo, kad pradėję susiprasti bulgarai nesukiltų, jų gi sukilimas duotų progā Rusijai vėl įsikisti į Turkijos reikalus. Tokiu būdu graikų kalba, graikai dvasiškiei buvo našalinti iš bulgarų bažnyčios. Bažnyčioje ir mokyklose skambėjo nuo to laiko bulgarų kalbā. Turkijos bulgarų dvasios reikalai buvo pavesta Bulgarijos kunigaikštijos sinodui.

Tuomet kunigaikštijos pirmuoju ministeriu buvo smarsinosis Stambulovas, kuris prisieis Rusijos įtekmei ir politikā vedė su Turkija. Turkija atsidekodama Stambulovui, pavadė kunigaikštijos globai kelias Makedonijos vyskupijas, kur pirma graikai kunigai globė bulgarus. Kunigaikštijos bulgarai labai gerai naudojosi ta progā: siuntė Makedonijon bulgarus kuni-

gus. Jie nesigailėjo nei savo darbo, nei pinigų. Bulgarijai daug reikė pinigų naujas karmenes sustiprinti, tečiaus neužmiršo jį ir mokyklos: prireikus ir ten ji sukrapštydavo.

Dabar Bulgarija turi apygęri universitetā, turi vidutinių mokyklų, kurias išėję mokiniai esti visiškai priruosti klausyties lekcijū ir svetimųjų šalių universitetuose. Bulgarija nesigaili pinigų ir jaunuomenei, užsieniū universitetuose mokslus einančiai. Ji turi jau tiek mokyklų bulgarų, kad šie savaitai tyrinėja savo tėvynę ir daug jau yra ištyrę. Bulgarų mokslo draugijos turri surinkusios iš Bulgarijos ir Makedonijos daugybę kolekciū iš prigimties dalykų, yra ištyrusios savo krašto praeitį ir dabartį, geografiją ir istoriją. Bulgarų apšvietimas daug aukščiau pakilęs, negu rusų, negu lietuvių. Jū pradadedami savo tautiečius Makedonijon ir ten užima vietas. Bulgaras valstietis tai ne lietuvis. Jis, kad įmanytų, paskutinį skatikā atiduotų Makedonijos mokykloms.

Bulgairai taip darbavosi, atsimindami savo garsiąją praeitį. Jū tauta davė slavams Kirilū su Metodijū, du broliu krikščionybė apatalu, kurie bibliją išvertė slavų kalbon. Kirilo ir Metodijaus kalbā — didžiausias paminklas slavų istorijos literaturoje. Bulgarų tauta kitados buvo stipriausia Balkanų pussalyje. Ji savo pečiais ilgus amžius gynė kitas slavų gimines nuo didžiųjų turkų gaujų, kaip Lietuva prie Gedimino ir Vytauto — nuo kryžiuočių-vokiečių. Bulgarija kaipo kokia siena buvo, už kurios kitos Europos tautos ramiai galėjo gyventi ir savo kulturā dailinti. Besigrundami su turkais, bulgarai nūilsio ir papulė svetiman jungan. Nelengvas jis buvo. Visa, kas prigimta buvo bulgarams, turkai niekino, ligi galop pabaigtinai prislėgę jū tautybės sąmone.

Tik astuonioliktū amžiaus pabaigoje pradėjo bulgarai gaivelities. Turtingesniųjų ukininkų sunys ėmė lankyties Rusijos universitetuose. Ten jie prasišvietė, išvydo Bulgarijos garsiąją praeitį ir suprato, kokiā verguvė, kokia paniekė slėgia jū tautā. Įgiję mokslo svetimoje šalyje, jauni bulgarai grįžo savo tėvynėn ir gaivino apmirusius tautiečius iš miego. Mokyti žmonės raštu, dvasiškiei ir liaudies mokytojai žodžiu kursė užblėsusią tautybės jausmo kibirkštį pavargusių sodiečių širdyse. Ir neveltai darbuotasi, bulgarai suprato savo mokytojus ir atgijo. Atgiję nebesikentė Turkijos jungū ir ėmė šaukties Rusijos pagalbos. Istiko karas. Rusija apgalėjo Turkiją. Tečiaus ir po to neįvyko bulgarų svajojimai: tautiečių dalį Europos valstybės paliko Turkijos valdžioje. Tik į du milijonu su viršum bulgarų, tarp Dunajaus ir Turkijos, igijo liuosybę. Bulgarų kunigaikštijai buvo duota šokia-tokia konstitucija. Štai po jos sparū bulgarai ėmė rupinties butimi dar pasilikusiųjų po Turkijos valdžia tautiečių. Kaip aukščiau minėjome, bulgarai patrijotai siuntinėja pinigūs Makedonijos mokykloms laikyti, siuntinėja ten savo mokytojus.

Turkija gerai numano, jogei bulgarų tautā, ar žut ar but, panorės visa kruvon susijungti, panorės viena valstybe buti.

Popežiaus jubilėjus.

Lapkričio 16 dieną Ryme buvo didelė ir iškilmingoji šventė. Tokių švenčių labai retai teesama. Minėtoji dienoj popezius Pijus X apvaikščiojo savo kunigystės aukso jubilėjū, arba 50 metų sukaktuves nuo iššventimo į kunigus. Tai buvo, be abejonės, iškilmingiausia diena šiuose jubilėjaus laikuose. Popezius pats šv. Petro bažnyčioj atlaikė pontifikališkā sumā. Bažnyčioje per sumā buvo susirinkę į 70.000 tikinčiųjų, atkakusių iš visų pasaulio kraštū; tą dieną daugybė buvo atkakusių ir maldininkų Ryman, taip pat susivaziavo iš viso katalikiško pasaulio įzymių asmenū, butent Europos viešpataujantųjų šalų šeimynų sanariai. Įzymiausiems taigi svečiams, kaip tai senyvomis popezius seserimis, karališkai šeimynai, diplomatams buvo padirbdinta tribuna šalep aukuro, prie kurio popezius laikė mišias. Pagalios bažnyčioj leista tik su biletais, kurių išdalyta į 50.000. Priešai bazilikā susirinko nesukaitomos žmoniū minios, kurias tvarkė miesto policija ir karumenė. Viduj bažnyčia buvo skaisčiai elektrikos žiburiais apšvieta. Popezius procesija kožnam krito širdin. Šv. Tėvā nešta ant "Sedia Gestatoria" (kilnojamasis sostas) tarpe daugybės pralotų, vyskupū, kardinolū ir Vatikano valdininkū blizgančiose uniformose. Tame ėjime dalyvavo 34 kardinolai ir 360 vyskupū. Pas bazilikos vartus Kristaus Vietininkā sutiko ir pasveikino katedros archiepizbiteras, kardinolas Rampolla. Einant procesijai šv. Tėvas laimino klupojančias žmoniū minias ir giedant chorams popezius atnešta prie Apaštalų grabo, prie kurio atlaikęs mišias, visiems susirinkusiems suteikė davo apatališkā palaiminimā. Dievnaldystėje tarp kitko dalyvavo: Rusijos didkun. Aleksandras, didkun. Ksenija, Saksonijos kunig. Matilda, speciališkie pasiuntiniai Austrijos, Ispanijos ir Vokietijos; iš Amerikos: St. Louiso arciyvakapas Glenon, iš Mobille, Ala. vyskup. Allen ir daugybė kitų, kaip dvasiškių, taip ir švietiškių. Visa iškilmybė ramiai praėjo, nebuvo jokiu atsitikimų.

Taigi sultano vyriausybė dabar labai gailisi, kad davėsi susigauti Stambulovo politikai, kad bulgarų dvasiškiams užleido vietą bulgarų apgyventoje žemėje (Makedonijoje), kur pirm viešpatavo graik-kunigai. Tik bėda, kad bulgarai labai dažnai nesutaria tarp savęs. Jie upais pasiduođa tai vieno, tai kito vadovo įtekmei. Bulgarų partijos neturi aiškios programos politikoje, nuolatai svyruoja. Tečiaus vienas pagirtinas dalykas: tautybės dalykuose jie visi išvieno eina, išsiazada giučū, istikus pavojū. Kas norėtų daugiau žinoti apie bulgarų tautā, tegul pasikaito knygelę: "Kaip bulgarai igijo liuosybę".

S. L. R. K. A. Reikaluose.

Kame teisybė?

P. K. Valukonis "Žvaigždėje" garbindamas kun. Miluką ir pasmerkdamas Chicagos delegatus, neteisingai prikišo man buk aš padavęs įnešimą suspenduoti Chicagos atstovus. Tai buvo padaryta su tikslu kaltę ant manęs suvesti, o kaltininką išteisiinti. Aš jų klaidą supratus, parašiau laišką su paaiškinimais į "Žvaigždės" redakciją, prašydamas pagarsinti "Žvaigždėje". Tame laiške kun. Miluko vardą nei nepaminėjau, nes iš aukšto žinojau, kad kun. Milukas nepagarsintų laiško, kuriame jis neišgarbintas. Tačiau kun. Milukas, susinešęs su kun. Kudirka, negarsino mano paaiškinimo. Juk ką, sako, tas jaunas tėvelis, mudviem padarys? Organas mūsų rankose! O jei kreipsis į "Kataliką" — tai apšauksime sėbrū "bedievio" Tananevičiaus ir bus viskas "orait".

Nesulaukdamas nuo kun. Miluko atsakymo, kreipiausi į "Kataliką" ir prašyčiau, kad tą mano laiškelį visuomenei apskelbtų. Bet negalėjau nepabriežti kun. Miluko ir Kudirkos biarū saualiskumą ir pavadinu dzuokų caru — vardu, kuriuo kun. Miluką didžiama žmonių vadinu už jo nuopelnus autokratikame valdyne Susivienijimo L. R. K. A.

Neminėdamas kun. Miluko saualiskumo elgimosi per seim, pažymiu jo elgimosi Centro komitete. Kas tas Centro komitetas? Tai kun. Milukas ir kun. Kudirka, o visi kiti tik figiromis nieko neženklinančiomis. Kun. Milukas su kun. Kudirka iš priešako, tai Centrališkasis komitetas, jame koncentruojasi visa Susivienijimo valdžia ir galybė ir jis "galis išduoti provą visam Susivienijimui". Tikri kun. Miluko žodžiai. Per Centro komiteto mitingus reikia butinai pritarti kun. Milukui, nors jo darbai priešytūsi Tavo nuomonei ir sąžinei, nes kitaip Tau bėda! Pagaliau kuris Centro sąnarys drįstų ką kun. Milukui pasakyti? Juk beveik visus kun. Milukas išsiviečio, jo tur tur klausyti; o kursai kun. Milukui pasipriešytų, tai jį moka taip apdirbti, nei nosies atkreipti Susivienijimo linkon...

Aš-gi nereikalavdamas nuo kun. Miluko mylų, kad laikytų mane Centro komitete, išdrįsau sykį ir kitą išreikšti savo nuomonę priešingą jo egoistiškiems tikslams. Už tai jis iškolijo mane akyse Centro komiteto, išniekino, pavadinu didžiausiu laidoku ir pagrasino Vyskupui. Tas atsitiko per Centro kom. mitingą, 13 d. Rugpjūčio, kuomet aš įnešiau, kad vietoje Chicagos delegatų, suspenduoti kun. Miluką, kaip priežastį, kuri iššaukė ginčus ir sumišimą Susivienijime, ir privertė Chicagos atstovus prie rašymo protesto.

Per Worcester'io seimą buvo pasiskundimai, kad kun. Milukas jam nepatinkančius kuopų nutarimus "Žvaigždėje" negarsina. Jis teisinosi, kad tai ešg smeizimai... Tuomet seimas pavedė visam Centro komitetui teisę spresti apie atmetimą "netinkamųjų raštų". Tačiau kun. Milukas nei nemislėjo kitų Centro sąnarių

klausties, ar jo atmetami kuopų nutarimai neverti "Žvaigždėje" patalpini. Kun. Milukas ir kun. Kudirka sava valia numetė gurban kuopų nutarimus. Per Centro komiteto mitingą kun. Milukas tu kuopų reikalavimų mums neskaite, tik pasakė, kad nekuriuos kuopos atsintuosios protestus su smeizimais, parodė pluoštą poperių ir pasisakė jų netalpinsias. Sekretoriaus, kasieriaus ir mano prašymas garsinti kuopų nutarimus nieko negelbėjo. Mat, anot kun. Miluko, kuopų reikalavimai, kad ir teisingiausi, bet negarbinanti jo vardo, ešg smeiziantie raštai ir jiems nesą vietos Susiv. organe... Ar gi čia ne biau rus saualiskumas? Susivienijimas kas metai moka kun. Milukui tukstančius už organą, o tuo tarpu Sus. kuopos neturi teisės naudotis tuo organu. Laikraštis "Žvaigždė" užlaikomas Susivienijimo pinigais, o tarnauja tik vieno žmogaus interesams! Ar čia ne ironija?!

Aš norėjau per Susiv. organą trumpai paaiškinti, kame teisybė, nieko nežugandamas, — bet kad kun. Miluko neišgyriau — tai man nevalia naudotis Sus. organu. Juk aš esu Centro sąnariu ir turiu atsakomybės priedermę prieš visuomenę už visą, ką Centro komitetas veikia. Taigi turiu ir teisę naudotis Sus. organu reikaluose to Susivienijimo, tačiau kun. Milukas man kitam nepripažįsta teisės Susiv. organu naudotis kaip tik sau. Ar-gi ne autokratas kun. Milukas Susivienijime L. R. K. A.?

Taip tai buvau priverttas su Sus. reikalais kreiptis į "Kataliką" ir redakciją, į kurią atsikreipė beveik jau visos Sus. kuopos. Kreipiuosi į "Kataliką" ne del to, kad bučiau kun. Miluko priešu ar Tananevičiaus sebru, kaip kun. Milukas be gėdos tvirtina, bet kad kun. Milukas privertė mane. Nei Tananevičiaus nei "Kataliko" redaktorius nepažįstu; jūdvieju darbų nežinau, už tat negaliu jų ginti, nei draug su kun. Miluku jūdvieju pasmerkti ir kol kas laikau už lygus sau artymus. Ką žinau apie Tananevičių, tai žinau iš "Žvaigždės", kuri be susimylėjimo pasmerkia tą žmogų už tai, kam jis noris į "Kataliką" įteikti Susivienijimui už organą?.. Bet ar tai jį taip baisiai nusidėjo Dievui, ar tantai, ar kun. Milukui, norėdamas savu laikraščiu patarnauti lietuviams? Kodėl kun. Milukui galima tokie norai turėti, o Tananevičių nei? Ar už tą pliką norą politikoje, bizniškuose reikaluose, valia žmogų viešai apšaukti bedievio, siciliku?.. Klausiu kun. Miluko, to dv. vadovo, ar Kristaus mokslas, o jei to mokslo neužlaikai, ar paprastai prigimta dora daleidžia be reikalo išduoti sekretus, kad tik paniekinti savo artyumą-brolį? Ar tai katalikiškas darbas kun. Miluko padarytas No. 45 "Žvaigždės"? Tas darbas vertas tik prasčiausio niekšo-isdaviko; bet ką-gi gali mislyti žmogus tikintis, jei tą darbą dirba, jau ne pirmą syk, kunigas-Milukas-dvasiškas vadovas-mokytas?!

Aš tikiuosi, kad gerbiamaasai kun. Saurusaitis, rašydamas apologetiškus straipsnius specialiai išrodys, ko vertas darbas per laikraščius garsinti privatiškus sekretus laiškus, kurie privalo buti užlaikomi šventoje paslapyje!..

Kun. Milukas klausia per "Žvaigždę": "Dėlko kun. Vizgirda "Katalike" užsina savo dalyvavimu Centro valdyboje"? Meldžiamas, kun. Miluke, atydziai perskaityk mano laiškelį, tilpus; "Katalike" — tai perstikrįsi, kad aš neužsigyniau Centro valdyboje dalyvavęs, bet pasakiau, kad ta valdžia koncentruojasi Tamstos ypatoje ir is to atžvilgio lyginiesi autokratui. Kun. Milukas "Žv." — duoda mane visuomenei, kad aš darąs skirtumą tarpe dzuokų, kaspū, zanavykų ir tt. ir net nelygybę darąs tarp jų dušų... Skaites kas mano laiškelį, "Katalike" tilpus, nepasakys, kad aš darau skirtumą tarp dzuokų ir nedzuko arba rašiau apie dušų nelygybę. Žinoma, dušios savo ešvbėje lygios, bet nelygios esv nuopeluose ir is pastarojo atžvilgio drįstu klausti, kuri dušia galėtų lygintis dušiai nuopelningiausiojo dvasiško vadovo, išgelbėtojo lietuvių katalikų nuo bedievių... jo išmisllytu?... Kuri?... Pavadinamas kun. Miluką dzuokų caru, nekalbu apie dzuokų lietuvius, jų nepasiepiu ir nekaltinu, kad koks ten Milukas is Dzukijos pacina, bet visiems žinomą faktą atsakančiu jam vardu vadinu. Kaip sakydami pamokslus minavojame Judošų apaštala, kaip pavieždą nedorybę, bet tuomi nepasiepiame ir nekaltiname gerųjų apaštalų; taip-lygiu budu ir su kun. Miluku yra. Aš aiskiai atskiriu dzuokų lietuvius darbininkus ir Miluką-autokratą.

O koks čia keistas dalykas, už kurį kun. Milukas negali man dovanoti, kad aš "mintą is dzuokų lietuvių procios"? Taip dvasiškas vadovas rauda "Žvaigždėje". Tikra tiesa — mintu is žmonių procios, bet už tą jų procia atsiyginu jiems savo procia — tarnauju žmonėms. Na, o kun. Milukas is kieno procios mintą? She nandoah'rio lietuvių, kur taip-gi daugama dzukai, kun. Miluko neprima pas save (savieji savojo išsiza), jo patarnavimų nereikalauja ir jo matinimuisi nieko neduoda. Varanas-gi, kuro penėjo Elijošų pranašą, kun. Miluko turbūt nepeni, nes butų buvę "Žvaigždėje" apie tai plačiai aprašyta, taip kaip buvo kelis karus rašyta apie "stebuklingą vandenį" kun. Miluko partraukiamą "backomis" is Europos ir Girardvillės dzuke liams pardavinėjama. Su Dievu taip lengvai, kaip su Susivienijimu, kontrakto nepadary, kad jį be darbo maityti. Tai is kieno-gi procios kun. Milukas minta? Kas nori gauti teisingą atsakymą, tegul perskaito No. 43 "Kataliko" straipsnį uždarydyt: "Milukij a d a." Toje tai Milukijadoje teisingiausiai išskaityti kun. Miluko nuopelnai del visuomenės ir nurodyta šaltinis, is kurio jis minta; minta jis su savo štabu ir turis už ką dągi po Šveicariją pasivažinėti! O trunkėsi po Šveicariją, kuomet jis paardė Lietuvių Susivienijimą ir brolius nuo brolių atsikyre! Taigi kuomet buvo sunkiausios dienos, kun. Milukas išdumė į Šveicariją; jo čia nebuvo taip kaip ir manęs. Bet

aš nekaltas, kad kun. Milukas užtraukė ant Susivienijimo tas sunkiausias dienas. Juk ir šiuo laiku, kuomet "visų ran kos atgrežtos prieš kun. Miluką, o jo vieno prieš visus," jisai giriasi, kad tik jis vienas dirbas... Ar-gi ne darbas!.. Bet verčiau imty giedoti "dienas rusčias," tai atsimintų, kad visi jo darbai bus surašyti ir ant viešų svarstyklių apsvarstyti... Jukingas tas kun. Milukas! Lyg aš bučiau kamekundėsis, kad mane kas per 23 seimą niekino, kadangi jisai "Žvaigždėje" tvirtina, kad manęs niekas nežemino per 23 seimą? Jis turbūt turėjo intenciją mane išniekinti akyse Chicagos lietuvių? Bet aš tai pra matydama nevažiauvu; už tai kun. Milukas apgalėstauja, kad nepagavęs manęs Chicagoje. Bet is "Žvaigždės" aš neištrūksiu ir čia kun. Milukas galės purvais mane trinkinti ir niekinti sočiai draug su savo "opričnikais."

Seiman į Chicago aš ir kiti kunigai nevažiuov, nes žinome: 1) kad tenai kun. Milukas saualiskum, 2) važiuoti Chicago, kad prisiziurejus kun. Miluko saualiskumui, tai ner tikslu. Atlikti tokią tolimą kelionę be tikslo ir jai išieiti keliasdešimtis dolerių gali tik žmogus-varijotas. Paimti-gi kelionei \$60... is Sus. kasos, laikau už daitą priesiegą mano sąžinei ir teisybei. Del ty tai priezasčių nevažiauvu 23 seiman, o ne del to, kad man nerupis Susivienijimo labas, kaip kun. Milukas "Žvaigždėje" tvirtina.

As pastikiu, kad šis broliškas persgerėjimas, vardan gryniausios teisybės rašytas, nors "jauno tėvelio," kaip kun. Milukas mane vadina, nebus be naudos ir kun. Milukas nepyks už tai ant manęs. Aš man noriu lygiomis teisėmis naudotis; jei kun. Milukui valia viešai prikaisti man nebutniekius, tai tegul buna ir man leista tuos prikaistojumus atremti ir teisybę pasakyti. Galop pažymiu, kad nieko blogo kun. Milukui neveliju. Tam šie žodžiai rašyti, kad perskaites pamedituok, kaip tai negera save aukštinti, o kitus žeminti; kad nuo aukštybės ligi žemybės — vienas tik šuolis.

Kun. V. Vizgirda, Centro sąnarys.

Chicagon ne pasivažinėjimui, bet pilnam S. L. R. K. A. reikalų apsvarstymui. Ar gi kun. Milukas su savo samdininkais leido persatyti kuopų reikalus seime? Ne! Jis belde plaktuku visiems į kaktą, kas tik driso atsiliepti su kuopų įnešimais, kurie jo "bizniui" priešingi, o Susivienijimui naudingi. Ar čia-gi galimas daitkas laikyties vienybės? O be vienybės viskas sugrius!

Ar nežinote, broliai, jog tasis Susivienijimas yra ne S. L. R. K. A., bet Susivienijimas n u d a i "v a d o v ū": Milukų, Kudirkų et Co.

Jie rašo "Žvaigždėje", bu tent visi vienbalsiai išrinko kun. Miluką vienu pirmėdžiu. Gal but. Nes ir aš pats maniau, jog k u n i g a s — A p a š t a l ū i p e d i n i s t u r b u t i t e i s i n g a s i r, p a s i r e m d a m a s e n t o p a m a t o, p i r m a s a t i d a v i a u ū j j b a s a, b e t k a r č i a i a p s i v y l i a u; n e s m a t y d a m a s s a v o a t i d u o t o b a l s o p a s e k m e s, g a l u t i n a i t u r e j a u d r a š i a i p r i e š k u n. M i l u k o s a u v a l i š k ū m a p r o t e s t u o t i i r k u n. M i l u k a s i š g i r d e s p r o t e s t ā, k o g r e i č i a u s i a u ū d a r e p o s e d j i s a v o n a u d a i p a b a i g e s e i m ā.

Is to sauališko vadovų despotizmo pasekmė tokia, jog pasilikome padalyti, o tokia karalystė neišlaikys, sugrius! Nors lindnas tas pranašavimas, bet tikras! Vienas tik tėra kelias mūsų brangaus Susiv. išgelbėjimui — tai vienybė ir sugražinimas sąnariams jų jų pilnuteisybę. Bet kaip pas carus, taip ir pas musiškius vadovus teisybė neieskok!

Daugybės kuopų rašyta protestai prieš sauališką Centro vyriausybės pasielgimą, prieš despotizmą ir podraug reikalauja išdo atskaitų, tačiau "visagalingas bizuierius" kun. Milukas jų protestų ir reikalavimų nenorejo euprasti.

Dabar aiskiai sakau, jog mes reikalaujame ne pavirsutinių atskaitų, bet: kur Susivienijimo pinigai atsiranda, kiek jų yra, kokioje bankoje, ant kokių nuosimčių (palukų) yra padėti, kas atsakantis už išdą ir kiek pastažės "boods", arba kokia yra "security" už Susivienijimo išdą? Jau tu šie klausimai nebus pilnai užganedinti, mūsų brangus Susivienijimas turės grūti "biznierius" — vadovų naudai. Ir negalima nuo jų "vadovų" nieko gero laukti. Del ko? Susipraskite nors sykį, broliai lietuvių!..

"Omne regnum in se ipso divisum desolabitur, et domus supra domum cadet."

"Kiekviena karalystė savyje padalinta (nesutinkanti), bus išnaikinta (išsinaikys) ir namai ant namų sugrius" — taip sako Išganytojas, bet mūsų brangaus Susivienijimo L. R. K. A. "v a d o v a i" to nerori nei suprasti nei prie Kristaus mokslo pristatinti; kiekvienas jų tiktai mąsto apie savo didybę, godulystę ir puikybę — šalin visokia teisybė! Bet kur nėra teisybės, tenai nėra vienybės! Jiems "biznis" — tai pamatas svarbenis už Kristaus mokslą. Jie rašo "Žvaigždėje," bu tent dvasiškas vadovas kun. Milukas niekam nepadarę skriaudos. Bet, broliai ir sesers! ar gali buti da didesnė skriauda, kaip atimti žmogui prigulintčiaus teises? XXIII seime kun. Milukas visiems reikalaujantiems teisybės atimdavo balsą ir tuo patim padarė didžiausią skriaudą ne vientik delegatams, bet skriaudą visam Sus. L. R. K. A. — K u o p o s p a s i u n t e d e l e g a t u s

Chicagon ne pasivažinėjimui, bet pilnam S. L. R. K. A. reikalų apsvarstymui. Ar gi kun. Milukas su savo samdininkais leido persatyti kuopų reikalus seime? Ne! Jis belde plaktuku visiems į kaktą, kas tik driso atsiliepti su kuopų įnešimais, kurie jo "bizniui" priešingi, o Susivienijimui naudingi. Ar čia-gi galimas daitkas laikyties vienybės? O be vienybės viskas sugrius!

Ar nežinote, broliai, jog tasis Susivienijimas yra ne S. L. R. K. A., bet Susivienijimas n u d a i "v a d o v ū": Milukų, Kudirkų et Co.

Jie rašo "Žvaigždėje", bu tent visi vienbalsiai išrinko kun. Miluką vienu pirmėdžiu. Gal but. Nes ir aš pats maniau, jog k u n i g a s — A p a š t a l ū i p e d i n i s t u r b u t i t e i s i n g a s i r, p a s i r e m d a m a s e n t o p a m a t o, p i r m a s a t i d a v i a u ū j j b a s a, b e t k a r č i a i a p s i v y l i a u; n e s m a t y d a m a s s a v o a t i d u o t o b a l s o p a s e k m e s, g a l u t i n a i t u r e j a u d r a š i a i p r i e š k u n. M i l u k o s a u v a l i š k ū m a p r o t e s t u o t i i r k u n. M i l u k a s i š g i r d e s p r o t e s t ā, k o g r e i č i a u s i a u ū d a r e p o s e d j i s a v o n a u d a i p a b a i g e s e i m ā.

Is to sauališko vadovų despotizmo pasekmė tokia, jog pasilikome padalyti, o tokia karalystė neišlaikys, sugrius! Nors lindnas tas pranašavimas, bet tikras! Vienas tik tėra kelias mūsų brangaus Susiv. išgelbėjimui — tai vienybė ir sugražinimas sąnariams jų jų pilnuteisybę. Bet kaip pas carus, taip ir pas musiškius vadovus teisybė neieskok!

Daugybės kuopų rašyta protestai prieš sauališką Centro vyriausybės pasielgimą, prieš despotizmą ir podraug reikalauja išdo atskaitų, tačiau "visagalingas bizuierius" kun. Milukas jų protestų ir reikalavimų nenorejo euprasti.

Dabar aiskiai sakau, jog mes reikalaujame ne pavirsutinių atskaitų, bet: kur Susivienijimo pinigai atsiranda, kiek jų yra, kokioje bankoje, ant kokių nuosimčių (palukų) yra padėti, kas atsakantis už išdą ir kiek pastažės "boods", arba kokia yra "security" už Susivienijimo išdą? Jau tu šie klausimai nebus pilnai užganedinti, mūsų brangus Susivienijimas turės grūti "biznierius" — vadovų naudai. Ir negalima nuo jų "vadovų" nieko gero laukti. Del ko? Susipraskite nors sykį, broliai lietuvių!..

"Omne regnum in se ipso divisum desolabitur, et domus supra domum cadet."

"Kiekviena karalystė savyje padalinta (nesutinkanti), bus išnaikinta (išsinaikys) ir namai ant namų sugrius" — taip sako Išganytojas, bet mūsų brangaus Susivienijimo L. R. K. A. "v a d o v a i" to nerori nei suprasti nei prie Kristaus mokslo pristatinti; kiekvienas jų tiktai mąsto apie savo didybę, godulystę ir puikybę — šalin visokia teisybė! Bet kur nėra teisybės, tenai nėra vienybės! Jiems "biznis" — tai pamatas svarbenis už Kristaus mokslą. Jie rašo "Žvaigždėje," bu tent dvasiškas vadovas kun. Milukas niekam nepadarę skriaudos. Bet, broliai ir sesers! ar gali buti da didesnė skriauda, kaip atimti žmogui prigulintčiaus teises? XXIII seime kun. Milukas visiems reikalaujantiems teisybės atimdavo balsą ir tuo patim padarė didžiausią skriaudą ne vientik delegatams, bet skriaudą visam Sus. L. R. K. A. — K u o p o s p a s i u n t e d e l e g a t u s

valdysime jį pagal sąnarių teises, o ne pagal išnaudotojų "vadovų" saualiskumo.

Nutarta buvo turėti organą, arba oficiališką laikraštį "Žvaigždę." Bet ar turi Susivienijimas kokią nors naudą is "Žvaigždės"? Ne! "Žvaigždė" tarnauja tik naudai "vadovų", apginimui neteisybių, tarnauja melagystėms, apginimui saualiskumo ir persekiojimui ieskančių teisybės sąnarių!

Žinomas dalykas, tiems kunigams, kuriems rupi gauti aukso kainus, labai nesmagu skaityti "Katalike" ieskančių teisybės sąnarių protestus; jiems geriau butų palaikyti despotizmą, nes pilni vilties patiems įsiekerbti į Centro viršininkus ir sauališkai valdyti Susivienijimą, o čia niekšai-šliuptarniai (jų nuomone) nori įvesti teisingą visų kuopų kontrolę ir sugriauti jų visokią viltį! Tai mat ir apgina išnaudotojus. O jų, bedieviai, kurie garbinate aukso telių! O teisybę paminatę su kojom! Vargas jums mirties valandėje! Vargas jums, kurie pasi- puošiate apaštalų rubais ir netikro patriotizmu ploščiais ne del tautos gerovės, bet del varkšų darbininkų išnaudojimo! Vargas jums, vilkai, avių kailių! Visuomenė jau subrendo ir reikalauja teisybės! N e g e l b e s j ū s p e r k r e i p t a b e d i e v i š k o j i g d r y b e!

Štai ir šei Chicagos kunigai per "Žvaigždę" užsistoję už Centro vyriausybės saualiskumą, nes ir jiems pakliuvus vyriausybėn, ar ne malonu butų savo naudai sauališka karauti? Ar ne malonu butų jiems padidinti savo puikybę ir visagalingai esimuose kuopų delegatams muštį į kaktą su plaktuku, kaip kad ir kun. Milukas? Tos mintys jiems ir miegoti neduoda! Tai mat, kaip čia tylėti nenupieki, kus ieskančiųjų teisybės Chicagos delegatų. Gėda jiems!

Užmiršo teisybės peikėjai, jog tarpe Chicagos delegatų yra gerb. kun. Kraučunas, didžiausias ty šeių kunigų geradėjas, nes nekurię jų prie pašventimų prisiekė amžinai tarnauti savo vyskupui, bet už perdaug dorą pasielgimą gavo vilko biletus ir tik pasilikui per kun. Kraučuną užtašymą ir prieglaudą gavo išlitas vietas ir riebią duoną. Verčiau jie butų sėdėje ausis suglaude, idant neiseitų ieštėn jų jų setni garsų darbeliai ir dabartinės dorybės, plačiai jau žinomoms žinomos. O dabar mat savo geradėją nupeiki ir padėkoji jam su akmenimi. Gėda jums! Panašiai ir jaunuoji kunigu, išauklėtu gerb. kun. Kraučuno lėšomis ir prieglauda, nupeikimu jam padėkojo. Gėda nedėkingiems! Tokių balsai n'eina į dangų ir netur žmonių nuomonėje svarbos! — Juodu giriasi tik vienu mokslu lietuviškai, o varkšu pamiršo, kad Lietuvoje visi piemenėliai šneka lietuviškai ir moka kintas kalbas. Jie visi tvirtina, butent užgauti jų pasielgimą, tai ne argumentai; o varkšai neišmano, jog kunigai yra ne privatiškos asmenys ir jų darbai ir darbeliai negal but privatiškais. Visuomenė j jų darbus žiuri viešai ir turi teisę pagirti arba nupeikti.

Broliai! Atmeskime vilkus, o mūsų Susivienijimė bus meilė ir vienybė!

Su godone
Kunigas Jonas Cis.

Svarbus dalykas!

Visuomenė gal girdėjo, kad kun. Kudirka varde Susivienijimo L. R. K. A. padarė kon-

trakta su kun. Miluku, savininku "Žvaigždės," reikale organo. Dabar pradeda vaikštinėti paskalos, kad kun. Kudirka atidavęs Susivienijimą kun. Milukui už "aukso blynelius"! Tai-gi šiuomi reikalauju kun. Kudirkos, kad kopiją kontrakto, padaryto su "Žvaigždės" savininku kogreičiausia pagarsintų "Žvaigždėje", ar "Katalike." Jei to kun. Kudirka nepadarys, tai bus aišku, kad tos paskalos nebebamato... Delko kun. Kudirka to kontrakto "Žvaigždėje" nepagarsino? Juk Susivienijimo sąnariui nori ir privalo žinoti, kokie kontraktai yra, daromi Susivienijimo varde. Delko tas kontraktas nebuvo parodytas delegatams pereiname Chicagos seime? Delko nepasitarta su delegatais, ar jie sutiks ant tokio kontrakto, koks yra padarytas? Delko? Delko tas kontraktas slepiamas. Šnekama, kad kontraktas yra, bet jis slepiamas!! Vyr, apsižiurkime iki laikas, reikalaukime, kad kun. Kudirka pagarsintų viešai kontrakto kopiją!..

K. Bindokas,
S. L. R. K. A. narys

Kun. Kudirkos "falšyvas" darbas!

Kun. Kudirkos neteisingas pasielgimas — kas lytisi atisauskimo 1-mos kuopos, Edwardsville, Pa. sąnarių Juozo Kupsto ir Jurgio Jonavičiaus, kad juodu nepasirašė po 1-mos kuopos protestu.

Visas dalykas ve kaip buvo:

Mēs vieną vakarą suvejome pas kuopos sekretorių J. Kudinšką pabaigti nutartą kuopos susirinkime protestą ir mūsų buvo: F. Burba, S. Pauckštis, S. Tamulis ir Juozas Kupstas. Kada mēs susirinkę pradėjome svarstyti dalykus, Juozas Kupstas tuojuos tarė: "Jūs darykite dabar vieni ir kaip padarysite, tai ir man bus gera viskas; aš turiu eiti ing darbą ant nakties". Jisai išėjo. Už poros minučių vel atėjo vienas žmogus ir išsivadino F. Burba, kuris išeidamas tą patį pasakė kaip ir Kupstas, ty. kaip jūs padarysite, taip ir man bus gera. Mēs-gi likę pabaigam rašius protestą, po kurio ir pasirašėme, o Kupstas, kaipo 1-mos kuopos prezidentas, atėjo antrytoju pasirašyti. Jisai kelis net karutus p a t s t a t e s t a p r o t e s t ā p e r k a i t e t i r n e s i g i n a, k a d p a s i r a š e, o k a d p a m a t e "Žvaigždėje" (No. 45) kun. Kudirkos parašytą straipsnį su savo parašu, tai nēt nusistebėjo. Mat tilpus "K-ke" protestui, pradėjo visus po vieną "spaviedoti" ir koliojo, kad po protestu pasirašė ir tokiu budu is Kupsto ištraukė porą žodžių ir tuo pasinaudojo.

Lapkrīcio 4 dieną Shenandoah'ryj pas p. Radzevičių buvo Centro komiteto susirinkimas, taigi kun. Kudirka tenai nukakęs nuėjo į "Žvaigždės" redakciją ir tenai privėlė ką tik jis norėjo ir da pats padėjo parašus Kupsto ir Jonavičiaus.

Jurgis Jonavičius-gi po protestu ločna ranka pasirašė ir taitai jokia budu negali užsiginti, kad nepasirašes po protestu prieš kun. Miluką.

Tai-gi matote, lietuviai katalikai, ką daro mūsų Susivienijimo prezidentas, kun. Kudirka. Taip viską melagingai sudarė, kad net gėda pamislyti!

O kaip buvo miūta tame paciame "Žvaigždelkos" (taip originale. Red.) straipsnyje, Pabaiga ant 6-to puslapio.

Musiškiai Užsienyje.

Juokingas aprašymas kelionės į Paryžių ir atgal Mikalojaus ir Glapiros Ivanovų.
Isguldė Magnus Parvaktietis.

TOMAS I.

(Taša).

— Berlin, Berlin. Direkt nach Berlin*) atakė užveizdojas. Traukinys nuskrėjo kaip vėjas. Nuvažiuosiva į Berlyną, visai niekur nepersėdama, ir kaip tik jau busi persitikrinęs, jog tikrasis Berlynas, užpirksiu žvakę prie Viešpaties Jezaus ir Dievo Motinos už visą rublį — pasakė Mikalojus.
— Ak, duok tai, Dieve, kad-gi jau nors sykį pasibaigtų tas mudviejų erkštinis persikėlimas — atsakė Glapira neišikiai žėgnodamas.

XII

Kelionę iš Dirschau į Berlyną praleido be mažiausio atsitikimo. Abudu negalėjo susilaikyti iš džiaugsmo. Vaziavo jiedu vagonė be tarpinės draugystės ir niekur nepersėdę. Traukinys bėgo kaip šovinis, sustodamas ant stoties, taip kaip pirmiausia tikėtai ant minutės, bet badas visai judviejų nevalgino. Vietiniai tarnai ant stoties nešiojo pastovėlius su buterbrodais ir su stiklais alaus ir kišinėjo juos per langus į vagonus, kaip tik kas iš keleivių pašaukdavo.

Glapira atsižymėjo visados parinktinu noru, metėsi su dideliu skanumu ant buterbrodų ir nuolat, laike važiojimo, turėjo užkimstą gerklę jais. Mikalojus gerė alų, kur tik atsitiko progą; jautėsi gana gerai ir sykį net pradėjo kalbą su koku tai vokiečiu apie maskolišką armiją; o ypatingai apie kareivių smarkumą. Šnektas prasidėjo nuo to, jog Mikalojus kriptelėjimu galvos parodė skyrų priuškių kareivių, stovinčių ant kokios tai stoties ir prabilo:

— Glaša, veizėk, kokie tai vokiški kareiviai, maži, sudžiūvę, visai panašūs į liliputus (mažo ugio žmonės). Mūsų kazokas viena ranka užmuštų tokius penkius.

Sėdintis prieš Mikalojų koks tai apsiniaukęs vokiečiai, labai kruopščiai ir su dideliu skoniu rukydamas cigara, išgirdęs maskolišką šnektą žodžius soldier ir k o z a k, tuojaus suprato apie ką jiedu kalbasi ir tarė vokiškiai:

— Pas jus, Maskolijoj, daug soldierų ir k o z a k ų ?

Mikalojus supratus iš kalbos vokiečio tiktai žodžius: Rusland, viel Soldaten ir k o z a k e n — sušuko:

— Pas mus? Maskolijoj? Fil... Fil... Taip fil, jog negalima juos suskaičiuoti. Ir soldier fil ir k o z a k fil. Ir mūsų k o z a k, tai netoks kaip jūsų soldier. Pas jus soldierai laibi, maži, galima juos parversti šiaudu užgavus, o mūsų k o z a k o o! — tarė, atstojus nuo sėdynės ir pakėlė ranką aukštyn, kas ženklino aukstumą ir tvirtumą. Kumštis jo, tai kaip kujus, mažiausia sveria tris pudus, t. y. 120 svarų.

Mikalojus sugniauzė kumštį ir pakiojo jį net per nosia vokiečiui. Vokiečiai taip suprato, kad atsitikus karei maskolijai vokiečius kumščiais sumuš, taigi tiktai pečius sutraukė ir užmurmėjo:

— Tai dar Dievas žino, — paskui nutilo ir kalba persitraukė. Mikalojus užsidedęs kalba, neperstojo su dideliu įkaitumu apskiniėti apie kazokų spēkas.

— Jūsų soldierai nėra toks gabus išgerti tiek š n a p s, kiek mūsų k o z a k. Jūs, vokiečiai, bir trinkėn galite fil, bet kad š n a p s tiek, tai ne jūsų galvai ir gerklei. Kas maskolijai ant sveikatos, tai vokiečiui ant mirties. Mūsų k o z a k tokį, daleiskim stikla, kokio vokiečiai bir trinkėn gali išgerti degtinės ir net neūžkosio — ir mūsų maskoliškas m e n s stovi tiesiai ant kojų, taip kaip butų išgėręs tik-tai mažą taurelę, o d e i š m e n s ištikro butų parviręs po sėdynę. Pas mus š e i (sriuba iš bastučių) ir košę valgys, o pas jus sriuba, š o r t žino iš ko, ir dešras; mūsų soldier prikimša pilvą juoda duona, sveikas ir toks stiprus, kad du ar tris d e i š s o l d a t v i e n a r a n k a parverstu, o jūsų d e i š s o l d a t, tai tiktai balta duona ir bandomis maitinasi. — Dėlo tai mūsų maskoliškas soldier turi spēkų. F e r š t e e n ?

Vokiečiai tylėjo ir šaipėsi.

Mikalojus kalbėjo toliaus:

— Iš jūsų valgio spēkų neprisideda. Štai mudu jūsų Koenigsberge norėjova pavalgyti, e s s e n, ir mudviem padavė kotlietus mažesnius už vėistos snapą; o pas mus k o m e n z y į Tiestovo valginyčią Maskvoje, tai paduoda tau tokius kotlietus, platumo kaip du delnus. Jūsų kotlietai yra k l e i n, o mūsų g r o s.

Antgalo Mikalojus pradėjo pasakoti vokiečiui apie išmaningumą ir vikrumą kazokų ir net pradėjo parodinėti nekuriuos apsigiržimus ir durtuvo vartojimo būdą.

— O pas jus, d e i š s o l d a t, nieko panašaus nėra — pabaigė, šluostydamas kaktą, aplieta prakaitu.

— Ką tu jam apskiniėj, tas viskas perniek — tarė Glapira — juk vokiečiai neišveno žodžio nesupranta. Taip kaip tu apie vokišką, taip jis apie maskolišką kalbą neturi nei mažiausio supratimo.

— Juk kalbu vokiškais žodžiais, tai-gi turi su-

prasti. Nebijok, suprato jis gerai viską — tarė Mikalojus dasiprotėjiančiai kraipydamas akis. — Suprato ir nutilo, nes jaučia, jog tiesą kalbu...

Vakare privažiavo Berlyną. Traukinys perbėgdamas per gatves ir aplenkdamas namus su didelėmis iškabomis, įvažiavo pagalias stoties kieman, apšviestos elektrika ir apistojo.

— O tai suprantu, kad čia jau tai tikrai Berlynas — sušuko Mikalojus. — Čionai visai nesiklaudamas galiu dasiprotėti, kad tai Berlynas. Veizėk tiktai, kokie tai pulkai žmonių, koks baisus spaudimas, kokia gauja, kaip Žemajame ant metinės mugės, ant svarbiausiojo bazaro — šaukė Mikalojus, kėtodamas rėkimom ir traukdamas žmoną prie lango vagono. — Na, eik koveikiausia iš vagono, nes mudu dar toliaus nuvaž.

Išsėdo.

— Kur galima atsiimti bagažius? Bagažius? — sušuko Mikalojus, duodamas kvitą kokiam tai stoties tarnui.

— We it e r, m e i n H e r r! — atsakė tas-gi piktai ir parodė ranka ištiesdamas prieš save.

— Bagažius! — paantrino vėl Mikalojus į kitą tarną, kuris davė tą patį atsakymą.

Kaskart gjo tolyn ir kaskart turėjo ko kito klausiti, pagalias atsiklausinėjo jau net iki kiemo vartų.

Čionai stovėjo pasituntiniai iš visokių viešbučių su variniais užrašais ant kepurų ir šaukė prieš savęs keleivius, ištardami balsiai vardus viešbučių. Vienas tų pasituntinių išgirdęs Mikalojų su Glapira šnekančiu maskoliškai, tuojaus atsieuko prie judviejų ir tarė lauzytu maskolišku liežiuviu.

— Į mūsų viešbutį kalbėti maskoliškai! — Į mūsų viešbutį pirmojo laipsnio, kambarys nuo dvi marki ligi dvidešimt.

— Glaša! girdi? uturiuoja maskoliškai — su linksmybės sušuko Mikalojus ir be mažo konepsikabino už kaklo pasituntiniui. — Karvelėli! Noriva atsiimti daiktus ir maišelius. Vokiškai nei žodžio ir jau gana ištos priezasties prikrentėjo va laikę kelionės, kaip kantrus Jobas. Tris vokiškus poltinnikus gausi ant arbatos, tiktai atimk mudviejų bagažius.

— Galima, galima va š e p r e v a s c h a d i t e l s v o. Vientik meldžiu kvitą ir teikies tamstos sėsties kariaton — atsakė pasituntinys.

— Štai kvitos. Bet apart to, dar turi išsiklausinėti ir atimti kitus daiktus, o tai maišelius ir pagalvines. Mudu keljį visai pametėva galvas, nes išsėdama iš vagono užmiršova pasiimti maišelius ir tris pagalvines.

Mikalojus plačiau apsakė pasituntiniui atsitikimą su maišeliais ir pagalvinėmis.

— Viską tai atliksiu. Tegul šviesiausias tamstos pirmiausias sėdasi į mūsų karietą — meldė pasituntinys.

— Mudviem nereikalinga karieta, mudu Berlyne nepasiliksiva; praleisiva tą laiką ant stoties kiemo ir paskui tuojaus išvažiuosiva į Paryžių. Nenoriva taip-gi samdyti kambario jusų viešbutį — atsakė Glapira.

— Tokiu būdu aš negaliu priimti tamstų k o m i s i o n. Aš tarnauju viešbutiui.

Pasituntinys visai su kitokiu veidu sugrąžino kvitą.

— Na gerai, gerai, užsiimk tuo, bet tik tuojaus. Atgauk bagažius ir visus daiktus. Nuvažiuosiva į jūsų viešbutį — prabilo Mikalojus. Č o r t s u j u m i s, G l a š a.

Sustosiva pas juos viešbutį ir pernaktosiva vieną naktį. Tuo labiau, jog jau vėlu. Kur tai važiuoti naktį? Aš net esmi neapsakomai užganėdintas, jog pasisuko mudviem žmogus, kuris supranta maskoliškai — kalbėjo Mikalojus, žadindamas žmoną, o į pasituntinį pratarė:

— Vesk mudu, broli, į savo karietą.

Arti bertainio važiavo į viešbutį gatvėmis šviesiai apšviestomis.

— Atkalbėdamas jam — tarė Mikalojus — butuva išsistatę ant to, kad nebutuva atsieję nei mudviejų maišelių, nei pagalvinių, ir Dievas žino, ar tai patis butuva viską įveikę. Be liežiuvio tikra kančia; tai-gi vieną iš dviejų blogą nustumėm, turējova sutikti ant jo maloningo pakvietimo.

XIII

— Jau kaip sau nori — kalbėjo Glapira — bet aš čionai, tame Berlyne, ilgiaus neužtruksiu kaip vieną naktį, nepasiliksiu ilgiaus jokiu būdu. Turiva ryto neatbutinai išvažiuoti į Paryžių. Išvažiuosiva tuojaus anksčiausiu traukiniu. Vokietija, neabejotinai, mudviem netarnauja. Susimylėk, kas tai do šalis, kurioje kur tik pasisuksi, tai be abejonės ten nekludysi, kur nori.

— Gerai, gerai, mano Glaša, išvažiuosiva ryto, kad tau taip stropu — atsakė Mikalojus. — Alus čionai labai geras. Vientik dėl alaus verta čionai ilgiaus užtrukti. Alaus šiandie išsigersiva sočiai ir ryto tuojaus išvažiuosiva.

— Aš net ir dabar dar abejojau, ar atvažiuosiva į tikrajį miestą, ar tai tik teisingai Berlynas.

— Kaip tai? — Ar tai Berlynas, ar tai vėl gal kokis kitas vokiškas miestas.

— Štai tau! Kaip-gi tai butuva galėję išgauti bagažius, kad nebutų Berlynas? Koki-gi būdu butuva suradę užmirštus vagonė maišelius ir pagalvines? Juk žinai labai gerai ir pati skaitai kvitas, jog liko pasiūsti Berlynan.

— Viskas gali atsitikti.

— Vienok-gi matai, per kokias tai turtingas ir puikias gatves važiuojava. Visos apšviestos elektrikinėmis lempomis.

(Toliaus bus).

Negyvas kunas.

MONOLOGAS.

(Pabaiga).

— "O dievai vieni jį žino, kaip jis ten pas ponus vadinas, o mums prastiems muzikams — tai pastipusi višta ir gana, kad jai dar kartą kur nugaišt prakeiktai!" — "Tai jums višta?" — "Na taip, ponas načelnike, višta?" — "Kokia višta?" — klausia dar. — "Nugi pastipusi!" — "Taip?... O mes tai vadiname n e g y v u k u n u! Ar supranti? Ne čia tam kunui vieta! Nuo jog gali aplinkui visas oras pagesti, gali cholera ir kitokios ligos užpulti! O kad tu tai geriaus isitėmytum, uždėdu ant tavęs 10 rublių striuopos! Tuojaus turi man į pavieto valdybą tuos pinigus pristatyti! Ar supranti?"

"Na, kur-gi nesuprasi, išmintinga kalbą ir kvailys supras!" — Niekas man daugiau nesakė, sėdo į bricką, riktelėjo vežėjui — "važiuok!" — ir nudardėjo toliaus.

Mėnesiui, kitam praslinkus aš patsai mokėdamas rašyti tam pačiam načelnikui tokį raportą rasau: — "Šiuo raportu raportuoju, kad vakarykščiai ar užvakarykščiai dieną, aš visai netikėtai ir be keno-nors parodymo atradau dvokte dvoktėjį ir nežinia kam prigulintį negyvą kuną su užnarytu ant kaklo viržio galu. Meldžiu duoti kogrečiausua paliepimą, ką su tuo negyvu kunu daryti? Ilgiaus palaukus gali nuo jog pagesti viso Šaltkojų kaimo oras ir visokios ligos pakilti, patį-gi negyva kuną gali šunes suėsti. Aš pravažiuodamas jau du nuvijau: vienas tai Gamulos margis, kitas-gi tai Balniaus rudis — abudu baidiai pasėlę, rudis pas kleboną jau visas dešras iš kelnerės baigia kraustyti. Apie tai pranešų jūsų blagorodijai. — Vaitas L. Niurnaitis".

Po trijų dienų atsibeldžia į Šaltkojus ir načelnikas, ir tyrėjas, ir daktaras su feldšeriu. Atvažiavo, tuojaus iš brickos ir prie manęs: "Kur tas negyvas kunas?" — "O tenai, pudyme, pakrumėje, Bulepdžio lauke".

— "Eime!" — Nuejom. — "Stai, šičionai!" — radau — "ot!" — Kaip šoks ant manęs daktaras, kaip ims burnyt: "Ar tu iš galvos išsikrauste? Koksai kvailys tavo pamokino, kad tai negyvas kunas? juk tai tik pastipusi kiaulė!"

"Aa!" — sakau — "taip?" Jūs, gal, ir ant pagaišusios vištos sakytumėt, kad tai tik pastipusi višta, tai ir užmokėtumėt ponui načelnikui 10 rublių baudos! Ant paziuros, tai ištikrųj, išrodo tartum butų pastipusi kiaulė, bet ant tarnybos žmogui esant reikia jį vadint negyvu kunu! Tai taip!"

GALAS.

Ji.

Ji gražesnė už žemiškas dukteris, Ji brangesnė už mylimą moterį; Kas ne aklas, išvydęs ją šukterėse: Prieš ją klaupę kalbėkime poterį! Kaip dievaitė skaisti, ideališka, Uždeg širdį ji geismu nekunišku; Draugus veda į rumą karališką, Priešus tremia gi žodžiu perkunišku. Kas ją myl' alpst gryniausiuose jausmuose, Ji užstoja jam tėvą ir motiną; Ji ramina jį gyvenimo skausmuose, Ji jį dvasišku maistu pasotina.

II.

Kaip tikra karalaitė krikščioniška, Gailis vargšų, skausmus jų atjausdama; Dėl paklydusių meili ir žmoniška, Užsirusitink tik veidmainius baudama. Rume jos kruta aišės tarnaujančių, Visi trokšta jos veido pamatymo; Visi myl' ją jausmu nepalįujančių, Niek's nuo jos n'ein tarnauti pas svetimą. Jos išgirdęs žodžius meiliai kviečiančių, — "Ir mane imk!" tariu jai maldaudamas. Ir patekęs į rumus jos šviečiančius, Čia ir mirsiu jai nuolat tarnaudamas.

III.

Ji brangesnė man negu gyvenimas, Šaly jos mano siela atgydavo; Jos dvasia nuolat dvasiškai penimas Pildžiau vis, ką tik jį prisakydavo. Nei pavoju, nei priešū sutrukusių Jos globoje aš nesibijodavau; Priešais šimtą rėksnių pasiputusių Vien's su žodžio ginklu drąsiai stodavau... Šiandien sen's, baigiu jį nekurivina, Bet kol gyvas, aš jos nešu vėliavą; Ji jaunybėj mane sulietuvino, Šviesiai vartus su ja mudu kėlėva.

Adomas Jakštis.

Tąsa nuo 5-to puslapio.

— kad nebuvo svarstoma apie 22 seimą, tai taipgi neteisybė, kadangi buvo apie tai kalbėta net tame pačiame mitinge ir po seimui ir net buvo paklausta seimo delegatų: ką girdėjo seime? O delegatai atsakė, kad jie nieko negirdėjo ir nieko nežina, kas nutarta. Delegatų seime tik tiek suprasta, kad juos pradėta išjuokti.

O kun. Kudirkos įmozota melagystė. Taigi su šiuomi dabar paskun. Kudirką reikala u j a m a atsaukt per "Žvaigždę", kad neteisingai ir melagingai pasinaudojo J. Kupsto ir J. Jonavičiaus pavardėmis, o jaigu to nepadarys, tai bus pašauktas pas teisdarį (teisėją) už tokį darbą.

Dabar matote, kas darosi. Milukas ant seimų sauvialauja o Kudirka mūsų kuopą padės valdyt. Tas negali but ir negali kuopos durnyt, nes kuopos žino, ką daro ir neužgana tikejimo ir S.L.R.K.A. organizaciją, bet tik ieško teisybės ir už tai negalit rugot ant kuopų už protestus. Mūsų kuopos protestą darė lygiai keli vyrai, bet ne bobos ir ant ko pasirašyta, tai negali but išdildyta ir negali but suversta kaltė ant vieno.

Tilpės "Katalike" protestas buvo nusiųstas ir "Žvaigždei", bet pastaroji sugrąžino kun. Kudirkai, tada šitas ir ėmė "spaviedoti". Po šituo straipsniu ir reikalavimu pasirašyti jau nesulaukėme J. Kupsto ir J. Jonavičiaus. Tai-gi ir esama priezasties. Jaigu bus reikalas, tai bus ir paaiškinta, kas toji do priezastis.

Pasirašome: Stan. Tamulis, S. Paukštis, J. Kučinskas.

Vietinės žinios.

Katalikų kongresas. Lapkričio 18 vakare pasibaigė Katalikų Misijų Kongresas. Kongrese dalyvaus visos Amerikos vyresnėji dvasiška. Apart popežiaus delegato iš Vašingtono, arcivyskupo Falconio buvo: 7 arcivyskupai, 51 vyskupas, 7 abatai, 1 apaštališkas protonotaras, 11 monsignorų, iš Alaskos apaštališkas prefektas ir šimtai kunigų su svietiškais žmonėmis.

Pasmerkėtas mirio p. Kriminaliskame teisme teisėjas Barnes andai patvirtino mirties ištarmę ant Hermano Billiko, kuriam dar rodyta, kad jisai išnuodijęs Vrzalų šeimyną. Egzekucija paskirta 11 d. Gruodžio š. m. Billik išklause ištarmės labai šaltai. Kuomet teisėjas pas jį paklausė, ar jis ką norj pasakyti, Billik prabilo: "Prisiekiu prieš Dievą, jog esu nekaltas. Niekas savo gyvenime nenunuodijau. Aš neteisingai kaltinamas. Esu anka aplinkybių susibėgimo. Jurgis Vrzal sumelavo, taip-pat sumelavo ir kiti teisme. Tai gi ir mislijau, kad mano bėla bus antru syk perkratyta. Da sykį sakau, kad esu nekaltas, bet mirties nesibijau. Tegul Dievas bus malonus tiems, kurie prisidėjo prie mano pasmerkimo". Paskui teisėjas liepė Billiką nuvesti kalėjiman. Taigi Billik laukia mirties, jaigu gubernatorius da neatidės.

Bomba nr. 25. Dinamito bomba, paskirta J. O'Leary saliuunui, plyšo andai užpakaly namų po numer. 849 Root str. Bomba tečiaus nieko blogo nepadare, apart sudažy-

mo langų stiklų. Tai yra 25-tas pailiui plyšimas, vis tai atkreiptas prieš kazirminkus.

Mirtis "tylinčio". Mieste numirė nekoksai William Gleason, turintis 65 metus, vadinamas "tylinčiu". Dėlto jis taip vadinta, kad per kelis pastaruosius metus jis tik vieną sykį prakalbėjo ir tai danusiamdydamas sau kambarį, už kurį iškalno visada tylėdamas mokoje. Tas atsitiko trjs metai atgalios. Numirė nuo džiovos.

Perkunjio s. Pereitą nedėdienį aplink 2 val. dieną užbėgo žaiburo ir griauti, o paskui smarkus lietus su didele vėtra apsiereiskė. Oras atšilo ir lemiamas, kad dar ilgai neturėsime sniego.

Nelaimingas atsitikimas. Netoli Highland bėgantis lokališkas traukinys užbėgo ant drezinės, kuriame sėdėjo 7 darbininkai italai. Tas atsitiko per tirštas miglas. Traukinys dreziną su darbininkais ismetė oran. 4 jų buvo taip baidiai sudraskyti, kad negalėjo surasti jų sėnarių, o 3 sunkiai sužeisti.

53 dol. baumas. Perreitoje savaitėje Vincas Ercius, Žvingiškis Raseinių pavieto, žinomas tarp lietuvių nuo 5 tos ave. niekšas ir girtuoklis, pasigėręs vidunaktį smelkėsi prie Krušienės nuo tos pačios ave. ir 46 tos gatvės. Išgirdęs jos vyras, žinoma, pastojų keklia. Iširdęs Ercius su plyta išmušė duris, o patį Krušą labai sužeidė į galvą. Krušas Ercių areštavo. Teisėjas-gi nutiesė Erciui užmokėti 53 dol. pabaudos arba kalėjimo. Bet Erciaus neturėta nei pinigų nei draugų, dėlto liko pasisųstas kalėjiman metavoty už savo tas nmodemes.

Darboauka. Armuor'o skerdyklose andai plyšogaro katilas ir vieną darbininką ant vietos užmušė, o penkis sunkiai sužeidė.

Užsiurinkimas. Lapkričio 22 dieną vakare atsiubuvo Chicagos S.L.R.K.A. kuopų sąnarių susirinkimas Apveizdos Dievo parapijos svetainėje. Sąnarių susirinko daugybė. Pirmininkavo 23-čio seimo atstovas p. Stulga. Išrinkta komitetas padaryti tokį pat susirinkimą šv. Kryžiaus parapijos svetainėje ir tan susirinkiman pakviesti šešis Chicagos kunigus, užstočius kun. Miluko politiką per "Žvaigždę" ir užsiuolancius ant "Kataliko", idant jie akiveizdoje sąnarių stotų diskusijon ir paaiškintų, kam jie užtaria kun. Miluką ir dėlko užsiuolana ant teisybės ieškojtojų. Tegul jie pasakys viešai, kas ardo Susivienijimą.

Peterburge Ligo gatvėje apiplėsta graikų pasituntinių cerkvė. Plėšikai jėjo į vidų, išlauzė geležinius grotus, išdauzė langų stiklus. Išnešė jie sakramentų taurę ir daug kitų brangenybų.

Iš "Krestų" užstaciūs 5.000 rbl. išleistas studentas Peterburgo politechnikos Utgofas sunus Varšavos vice-gubernatoriaus, kaltinamas už priguļėjimą kariškoje organizacijoje s.-r. partijos.

Varšavoje prie liaudies universiteto (dabar jau uždengto) jau bus dveji metai, kaip liko įkurtas žydų skyrius, kuriame lekcijos buvo skaitomos žydų kalba. Nors tas skyrius nebuvo gavęs valdžios užtvirtinimo, bet gyvavo ligšiol. Dabar Spalų 12 d. užklupo netikėtai policija tą skyrių ir suėmė 40 žmonių, atėjusių lekcijų klausyti ir visus kartu su mokytoju nuvarė į miestokalėjimą.

Pagal
ogrofiš o
skaitymu
sireiškia
nėmis:
Žemės
1. Eur
2. Apr
3. Azi
4. Am
5. Aas
Vis
jonų žm
Viešp
jū skaitl
8. Aust
Holandi
38 mil.
Belgija
13. Ispa
Miest
1. Lo
ventojų
Paryžių
mil. 5.
Viena
tris ket
delphia
gas 1.
1.300.0
lis 1.20
res 1 m
jonas.
Upės
1. N
zonka.
Azijoje
Bud
1. El
300 me
singtor
Turine
lonijoj
Auk
1. I
metru,
koje 7
poje 5
Gelz
Pgu
pabaig
950 ki
tiesius
kui aų
giausi
klm.)
ropa 1
000 l
viešpe
tinėse
500 k
km.,
Angli
tro-V
Vertė
700 r
milij.
Ki
žmon
plant
klyti
vonė

*) Berlynas, Berlynas, Tiesiok | Berlyną.

Pasaulis skaitlinėse.

Pagal naujausius centro geografiško biuro Londone apskaitymus, visas pasaulis išsireiskia sekančiomis skaitlinėmis:

- Žemės dalys: 1. Europa 437 milijon. gyv. 2. Afrika 126 ,, ,, 3. Azija 851 ,, ,, 4. Amerika 161 ,, ,, 5. Australija 51 ,, ,,

Viso 1626 iki 1685 milijonų žmonių.

Viešpatystės pagal gyventojų skaitliaus didumo: 1. Anglija (sykiu su kolonijomis) 403 milijonai gyventojų, 2. Kinija 350 mil., 3. Rusija 152 mil., 4. Jungtinės Amerikos Valstijos 98 mil., 5. Prancija 81 mil., 6. Vokietija 78 mil., 7. Japonija (su Koreja) 62 mil., 8. Austro-Vengrija 50 mil., 9. Holandija 44 mil., 10. Turkija 38 mil., 11. Italija 36 mil., 12. Belgija (su Kongo) 27 mil., 13. Ispanija 20 mil.

- Miestai: 1. Londonas 7 milijonai gyventojų, 2. New York 4 mil., Paryžius 3 mil., 4. Chicago 2 mil., 5. Berlynas 2.100.000, 6. Viena 2 mil., 7. Tokio 1 ir tris ketvirtadalis mil., 8. Philadelphia 1 1/2 mil., 9. Peterburgas 1.400.000, 10. Maskva 1.800.000, 11. Konstantinopolis 1.200.000, 12. Buenos Ayres 1 mil., 13. Pekinas 1 milijonas.

Upės pagal ilgumo: 1. Nilas Afrikoje, 2. Amazonka Amerikoje, 3. Jenisisei Azijoje, 4. Volga Europoje.

Budavonės pagal aukštumo: 1. Eiffel bokštas Paryžiuje 300 metrų, 2. Obeliskas Vašingtono 169 m., 3. Bokštas Turine 164 m., 4. Bokštas Kilonijoje 156 m.

Aukščiausi kalnai: 1. Everest Azijoje 8840 metrų, 2. Aconagua Amerikoje 7040 m., 3. Elbruz Europoje 6269 m., 4. Gelžkeliai:

Ilgumas ant žemės gelžkelių pabaigoje 1907 m. turėjo 933.950 kilometrų ir jų begiai ištiesius galėtų visą žemę aplinkui apjuosti 26 sykius. Daugiausia gelžkelių (478.096 km.) tur Amerika, toliau Europa 316.093 km., Azija 88.000 km. Gelžkelių linijos viešpatystė tur ilgio: Jungtinėse Amer. Valstybėse 361.500 km., Vokietijoje 37.376 km., Prancijoje 47.000 km., Anglijoje 37.000 km., Austro-Vengrijoje 41.000 km. Vertė tų gelžkelių: Europoje 700 milijardų, kitur visur 66 milijardai.

Kiek tai reikėjo laiko ir žmonių rankoms darbo, kad planetą žemę geležimis subraškintų ir aukščiausiomis budavonėmis papuoštų.

16 d. Lapkričio 1908 m. tapo užmuštas darbe prie elevatorio po num. 254 E. Monroe St. mūsų vienintelis sūnus Kazimeras Kavallauskas 14 metų amžiaus. Klebonas Ausros Vartų Sav. Parapelės kun. Kazimeras Ambrozaitis, patydidęs velionis už namų ir bažnyčias. Po visų ceremonijų kun. K. Ambrozaitis pasakė graudingą pamokslą. Susirinkusiai apgalvotos velionio netektiką mirš. Tapo palaidotas ant lietuvizkų sv. Kazimero kapinių, taigi išstariame vietiniame klebonui kun. K. Ambrozaitis sirdingai acin už jo tris. Podraug išstariame visiems acinūs lietuviški gaudymai mūsų velionio sūnau laidotuvių. Pagalios dėkojame lietuviškam graboriui Pauliui Mažeikai, kuris atliko savo darbą kuogierausis, taigi velinam lietuviams su pagrabais krepšis prie savo tautiečių lietuvių.

SZIPKORTESI!
Ar nori šzipkortę iš kraują? Kraujai tai tuojaus rasyti ant vardo „Kataliko“ išleisti rasyti su užklausimu prekių, kurias tuojaus prisijusime.
J. M. Tananevica
3244 So. Morgan St., Chicago, Ill.

Pietų rytų gelžkeliuose su sekta stambioji vagystė. Rastat melaginga sąmata pinigų, skiriamų tarnaujantiems ir darbininkams buk tai padauginimui skolų gelžkelio vartotojų draugijai. Abelnai skaitlius neša virš 25 tukst. rbl. Sako, prie grobimo prigulejė virš 100 tarnaujančių.

Tarifų suvaziavimas pripažino reikalingu panaikinti veltų pervežimą pudo багаžo pagal pasażierių bilietus visuose rusų gelžkeliuose.

Netolimoje ateityje Peterburgo ir Varšavos įvedami traukiniai — „žaižū“, (greičiausi), kuriuos koliai įeisį keletas vagonų pirmos klesos, vieno miegamojo vagono „tarptautinės draugijos“ ir vagono — restorano.

Odeoje 18 jaunų žydu priemė Mahometo tikybą, tik dėlto, kad galėtų įstoti universitetan, nes universiteto valdyba prisilaikanti prie procentų normos tik mažą jų skaičių gali teptiinti.

Rusijos valdžia atsaukė iš Persijos savo pasiuntinį Gartvigą. Tas pat padaryta gal ir su Turkijos pasiuntiniu. Tuo tarpu visoj Persijoje judėjimams nėra galo. Revoliucionieriai valdžios karumėnė muša kaip tik kur gali. Visur viena betvarkė.

PUIKUS VAISTAS.

„Aš noriu pranešti, jog aš apturėjau puikų vaistą geriausiaime stovyje ir turiu pasakyti, kad šitas „Trinerio“ Amerikoniškas Elikeyras Karčiojo Vyno yra labai geras viduriams. Mano viduriai buvo sugedę, bet kaip tik aš pradėjau vartoti šitą vaistą tuojuo ēmiau jausties geriau. Dėkoju jums labai gražiai ir patariu jį visiems ligoniams nuo vidurių ligų“. Šitas laiškas buvo rašytas p. Juozapo Malac'o, iš Burwellio, Nebr. ir jis turi teisybę. Nėra gėrenio vaisto viduriams ir visai gromuliojimo sistemai per Trinerio Amerikonišką Elik-syrą Karčiojo Vyno. Jis veikia tiesiog ant kero ligos. Vartok jį kuomet esi silpnas, išbales, liguistas, be noro valgiu ir be energijos. Gaunamas aptiekose. Juozapas Trineris, 616—622 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Pasargos Skaitlytojams!

1) Raszant laiszką j. „Kataliko“ re dakecijā visada parasyk aiškiai save vardā, pravadė ir adresā.
2) Jeigu nori pernaiyti savo adresā, visada paduk savo senajai adresā, o paskui naują. Jeigu pats ne nuki gerai raszyti, tai adresā duok kitam par raszyti. Teipgi, jeigu ne žinal kaip teip užlycia vadinas, tai pažinurei gerai ant liktaros, o tasyk parasyk adresā.
3) Pinigus j. „Kataliko“ redakecija gali siust registruotoj gramatoj, arba išspirk „Money Order“ ir siusk prasto gramatoj. Išspirkę „Money Order“ ne laikyk pas save, tik tą didesnę melynā korziukui prisiusk i redakecijā prasto gramatoj, o baity mezą pasilaiky pas save.
4) Stunciant mažias kaip viena doleri, gali prisiusk paczo markemis, bet jeigu siusi daugiau negu doleri ar ir daugias, tai siusk pinigius per „Money Order“! Stunciant markes, reikia nesuzlapinti ir dėti liuosas, kəd nesuliptu, nes sulipusias markes neprisiime už pinigūs.
5) Raszant j. „Kataliko“ redakecijā korrespondencijā, visda reikia apraszyti kryną teisybę ir padėti savo tikrā vardā ir pravadė, nes be to tokios korrespondencijos netalpisime i laikraszi.
6) Korrespondencijas talpinaime tik vien priusztas nuo skaitlytojų, nuo ne skaitlytojų jokij korrespondencijū ne talpisine.
7) Meldziamo godotiny raszėjū geru tenyti ant paduotų auszciau pamlnė už pasargū, kadangi tokiu budu palenygysite mus darbā prie atsakinėjimo laiszkū ir Jus patys greiziasiu gausite atsakymā.
„Kataliko“ Izleisztavė.

Atsidare

Lietuviu parapiju Mokyklos.

Reikalinga vaikams mokytį Rankvedziai Prigimtosios Kalbos.

LIETUVIU PARAPIJU MOKYKLOMS ŠIAURINĖJE AMERIKOJE

LEMENTORIUS

LĖŠOMIS IR SPAUDA

„KATALIKAS“

3244 So. MORGAN ST., CHICAGO.

Lementorius su paveiksliams, sutaisytas pagal naujausius pedagogikos reikalavimus, turintis j 80 puslapių. Lementoriaus kaina TIKTAI 25 C.

Lietuvių parapijų klebonai arba mokytojų sesers tegu atsiūnčia mums užsakymus. Už kelis šimtus egzempliorių atsiimsite didelių nušimti. Taipgi spaudą atleido:

Nauja skaitymui Knyga

Lietuviškoms Moksleinėms Amerikoje DALIS III.

Knyga su paveiksliams. Turi puslapių 140, dideliame formate. Ji naudinga ir suaugusiems pasiskaitymui, nes joje atsirauda trumpa Lietuvos geografija, istorija, Lietuvos žemlapiai su miestais ir miesteliais, daug naudingų naujų elių, Lietuvos himnas ir tt. Pagal savo didumą ir vertę knyga labai pigi, nes tik 65 centai. Lietuviškų parapijų mokykloms, imant antsyk kelias dešimt egzempl. duodama nuošiniai.

Rašykite pas „Kataliko“ išleistoja:

Jonas M. Tananevica
3244 So. Morgan St.
Chicago, Ill.

„Kataliko“ agentai.

Kurie turi tiesą rinkti apgarsinimus, prenumeratą nuo skaitlytojų, pruminti orderius ant visokių drukorizkų darbų ir teip toliaus yra siez:

Keliaujantis Agentas.
Wilkes-Barre, Pa., Pittston, Pa. ir apylinkėse yra Geo. Tumasonis. Pas jį galima užsirašyti „Kataliką“, atnaujinti „Kataliko“ penumeratą, pirkti lietuviškas knygas, duoti j „Kataliką“ apgarsinimus ir tt.

Jos. Banaitis
4514 So. Paulina St.
Chicago, Ill.

Silver Creek ir apylinkėse mūsų agentas yra p. M. MATELEVIOZUS, GEORGE BARONAS, P. O. McKees Rocks, Pa. Taisgi yra agentu aplinkinių miestelių.

Sabast. Walentinas,
370 Humboldt St.,
Brooklyn, N. Y.

Jos Zemantauskas
39 W. Porter St.,
Waterbury, Conn

Fr Venckus,
304 N. Chicago St
Kenosha, Wis.

Mare Laukiene
Atsakanti Akuserka.
8252 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Telefonas Yards 2288
Duođa vienkia rods ir geriausia pagelba moterims jū liose. Pasakmingai atlieka darba prie gimdymo ir dasturi atskanzonai po gimdymo

Telefons Yards 3162
Dr. A. L. Graičunas
OFFIS LAUKIENE
Isz ryto iki 9 val.; po pietu nuo 12 iki val, vakare nuo iki val.
3312 South Halsted Street
Chicago, Ill.

Stereoskopai arba Teleskopai.

Stereoskopas arba Teleskopas yra tai prietaisā arba žiuronas su padidinančiais stiklais, per kuriuos kad žiurai ant abrozelio, abrozelis pavirsta j naturaliskā paveiksli, kuriame matai cielas grupas žmonių, triubų, visą miestā, plačius laukus, miškus, daržus ir teip toliau, teip kaip kad pats toje vietoje butumei ir viską savo akimis matytumei. Teleskopas pavertia j naturaliskā tasybę, padidina j, atkirsto žmogū nuo žmogaus ir išrodo jau ne paveikslu, bet tikru atstikimu.

SERIJA I

Susideda iš 12 Stereoskopiskų paveikslių pundeļyje. Prekė 50c. uz pundeļi.

Štai ką juose gali pamatyti:

- 1 Stebetini grovai Yellow-Stone Parke.
- 2 Kvietkinė įrova, mieste Saratogos, N. Y.
- 3 Bowers gatvė New Yorko.
- 4 Didysis vandens puolimas, Yellow-Stone Parke.
- 5 Tipiška tabako farma, Kuboje.
- 6 Sudo butas mieste Honolulu, ant salos Hawaii.
- 7 Žuvų rinka, mieste Manilas, ant Filipinų salų.
- 8 San Jose gatvė, mieste San Juan, Porto Rico.
- 9 Puikiausia piliis mieste Rheinsteine, Prusuose.
- 10 Puikiausias Žurandelis Salone de Jenetes, mieste Vienoje.
- 11 Švento Mykolo palocius, Peterburge, Rosijoje.
- 12 Švento Petro bažnyčia ir piliacius Ryme.

SERIJA II

Susideda iš 25 Stereoskopiskų paveikslių baksetlyje. Prekė 75c. uz baksetli.

Štai ką juose gali pamatyti:

- 1 Gražiausias vandens puolimas, Havana Glen, N. Y.
- 2 Orandžių sodas, Floridoje.
- 3 Didžiausias paczo budinkas, New Yorke.
- 4 Stebetinas vandens puolimas, Niagara Falls, New York.
- 5 Puikiausia svetainė United States Hotelyje, mieste Saratogos, N. Y.
- 6 Kupūškita gatvė, Obisapo, mieste Havanos, Kuboje.
- 7 Ukiniško namai, Kuboje.
- 8 Iplukdytas galvijų mieste Manilas, ant Filipinų salų.
- 9 Gelžinkelis ant salos Hawaii.
- 10 Gatvė miesto Manilas, ant salos Filipinų.
- 11 Kapelija „Souza“ ant Paryžiaus paodos, Prancuzijoje.
- 12 Palmų daržas mieste Frankfort, Prusuose.
- 13 Marginos parduoda kvietkas mieste Kopenhagen, Danijoje.
- 14 Puikiausias kvietkų darželis, mieste Monte Carlo.
- 15 Rustoelval vandens puolimas, Norvegijoje.
- 16 Opera avenue gatvė, Paryžiuje, Prancuzijoje.
- 17 Moterų duetas su kardais.
- 18 Moterys prie arbatos.
- 19 Motina kudiiki prausia.
- 20 Kaip labai dideli tie mažuikai.
- 21 Vakaro diskusijos.

SERIJA III

Susideda iš 25 Stereoskopiskų paveikslių iš Kristaus gyvenimo. Prekė 81.00 uz baksetli su 22 paveiksliu.

Štai ką juose gali pamatyti:

- 1 Kristaus užgimimas Betlejaus Stalnelėje.
- 2 Trys Karaliai atlanko gimusį Kristų ir dovanas jam kloja.
- 3 Kristus, dar kudiiki budamas, mokinina daktarus Jeruzoliaus bažnyčioje.
- 4 Kristus ant svodbos, Kainoj Galilejaus. Permaino vandenį j vyną.
- 5 Kristus ant kalno kalba priešais minę žmonių.
- 6 Judošius svas pabučiavimų išduoda Kristų žydams.
- 7 Simonas pagelbsti Kristui kryžį nešti.
- 8 Šventa Veronika apšluosto veidą Kristui.
- 9 Jezus ramina moteris, kad jos nevertę ty.
- 10 Jezus prie kalno Golgotos, nukryžiuojimo vietoje.
- 11 Žalnieriai ir Šv. Petras prie kalno Golgotos.
- 12 Kristus paveda savo motiną Jonui.
- 13 Skaito Kristui myrio dekretą ant kalno Golgotos.
- 14 Žydus ruošiasi kalti Kristų prie kryžiaus.
- 15 Kristus nukryžiuavotas.
- 16 Kristaus kunų ima nuo kryžiaus.
- 17 Kristus kelias iš grabo.

- 18 Kristus žengia į dangų.
- 19 Regykla šėdieninio Betlejaus.
- 20 Kaip šėdienis išrodo Stalnelę, kurioje Kristus gimė.
- 21 Bažnyčia apreiškimo Šv. P. Marijos.
- 22 Bažnyčia budavota ant grabo Šv. P. Marijos.
- 23 Kaip šėdienis išrodo Kristaus grabas.
- 24 Kaip šėdienis išrodo Kalveriją, kur Kristus mirė.
- 25 Ulytelė po vardu Jezaus „Štai Žmogus“.

SERIJA IV

Susideda iš 100 Stereoskopiskų paveikslių baksetlyje. Prekė 82.00 uz baksetli.

Šitoje serijoje yra 4 sykius tiek paveikslių kaip pirmutinėse serijose. Ir štai ką juose galite pamatyti:

- 101 Besartinanti audrā ant ežero Erie.
- 102 New York. Tavorų kovrimas j didelį oceaninį laivā.
- 103 New York. Pilies daržas (Castle Garden).
- 104 Boston Ežeras viesāme darže.
- 105 Atlantic City, New Jersey. Pamyrtj.
- 106 Niagara. Patkavinis vandenskritrys nuo ozints salos. (Horse Shoe Falls from Goat Island).
- 107 Chicago. Auditorium viešbutis ir Michigan Avenue.
- 108 Kaskados ir pokylinė svetainė. L. P. Parodos 1904 m.
- 109 Moki indijonas namieje.
- 110 Moki indijonų gyvenimas.
- 111 Sioux indijonų vadas, He-No-Fraid.
- 112 Vartininkas (The Sentinels) 3,043 pėdų augčio, Yosemite, Cal.
- 113 Motina girių, 63 pėdas apmčio. Yosemite Klonyj, Cal.
- 114 Magdelenos Kolegija, Oxford, Anglijoj.
- 115 Airija. Killarney. piliis Ross.
- 116 Įėjimas j Muckross Klostorijū, Airijoje.

SERIJA V

Susidedanti iš 12 maliyto gatunko paveikslių pundeļyje. Prekė 85c. uz pundeļi.

Šitoje serijoje, kiekviename pundeļyje, beveik vis kitioki paveiksliai, tai yra maiyti iš visokių gatunkų. Juose yra gražiausiu miestū, bažnyčių ir kitū brangučių triebesiu paveiksli, teipgi ir komiški paveiksliai. Ši serija yra gera turistams, kurie nori pinigūs uždeyti, nes ji kastoja tik tai 35c., o juose galima tiek daug pamatyti kaip ir serijoje I.

SERIJA VI

Šitoje serijoje gražiausi paveiksliai. Labai aiškūs, yra dirbti gubausių artistū branguos darbu. J juos žiurint matai viską teip aiškiai kaip kad prieš akis nebutų jokio paveikslo, bet tikrai gva regykla.

SERIJA VII

Baksetlyje 25 paveiksliai perstatanti San Francisco miestā po atstikimui žemės drejbimū, parodo kaip sugriuvo mūrai, bažnyčios, sinagogai, žmonis nuludę gyvena audekinėse budose, sotuose. Prekė.....\$1.00

SERIJA VIII

Su Rosvelto paveikslu baksetlyje 25 paveiksliai parodanti Panamos Kanalo kasimą, čia matyti kokios masinos prieš kasimo yra vartojamos, koki darbai ir kaip dirba. Prekė.....\$1.00

„ATMINKITE, kad virš parodytos prekės yra tik už paveiksliams, be Teleskopo. Pats Teleskopas kastoja \$1.

- 171 Yokohama, Japonijoje. Altorius, nešamas jaunų gerbėjų Matsuri procesijoje.
- 172 Japoniški vaikai, nešanti pokylinį Matsuri altorius, Yokohama.
- 173 Matsuri pokylio, muzikos pastolas ir skėčiai, Yokohama, Japonijoje.
- 174 Yokohama, Japonijoje. Daržovių pardavinėtojas, rodantis savo turta.
- 175 Japoniški kudiiki ledinės smetonos šėtroj, Yokohama.
- 176 Japoniškas žvejys priplaukoj, Yokohama.
- 177 Japoniečių budas eiti pasilain.
- 178 Trepai j Kigomizū žynčia, Kyoto, Japonijoje.
- 179 Kyoto, Japonijoje. Kigomizū žynčia.
- 180 Aukšinis paviljonas ant ežero Kinkakujū, arti Kyoto, Japonijoje.
- 181 Senoviškas žynčia Fujiyama, Mt. Fuji, Japonijoje.
- 182 Teatro gatvė, ilgio vieną myliā, Osaka, Japonijoje.
- 183 Nara, Japonijoje. Tulstantis žibintū prie Ka-suga-No-Mya žynčia.
- 184 Nikko, Japonijoje. Senovės akmeninis šuo, sergiantis Nikko žynčia, nuo Piktoje.
- 185 Hawaiiški mokyklos kudiiki.
- 186 Palmų daržas ant kranto Monolos upės, Honolulu, Hawaii.
- 187 Daktilinų palmų kelias, Honolulu, Hawaii.
- 188 Hawaiiški moteris, gaudanti Peheai, mažukę kriauklinę žuvaži.
- 189 Chinieciai renkanti ryžius, Hawaii.
- 190 Gyvenimas Pratorijoje, Pietinėje Afrikoje.
- 191 Iplauka ir plaukiantai laivų taisymo dirbtuvės Valparaiso, Chile.
- 192 Jambuvos Broklins gatvė, Port Antonio.
- 193 San Francisco gatvė, Mexico City.
- 194 Didysis piliacius, Mexico City.
- 195 „Jojimas šėnimis“.
- 196 Mano apgnūtas.
- 197 Kalbų rytas.
- 198 „Tvo muštū, kuris esi danguose“.
- 199 Pagalvėlių karė.

Pasakos ir Apyskaios.

- No. Kaina.
- 1 Aitaf, dukte kunigaikščio Kerniano pusi. 241.00c.
- 2 Ant nakyntės. Daktaro Baltusio. 5c.
- 3 Aventino Neregė. Apsyaka iš pirmtuninių kriksčionystes amžijū, pusi, 50.2.00c.
- 4 Amilanas galas Ponsko Piloto, kurs buvo sudžia Vič. Jezaus Kristaus. Bitenosose, 1901, pusi, 23.5c.
- 5 Andersono pasakos su paveiksliams (leliais). Išguldi Neris. Tilžėje, 1895, pusi, 82. 10 gražių pasakų vienoje knygeļyje.....2.00c.
- 6 Aplekta Dievo. Aprašymas iš padavimo XVIIII amžio, Plymouth, Pa. 1887, pusi, 109.5.00c
- 7 Atminimas už motinos dušā, Apsykas iš tikrū atsikimijū Lietuvoje ant egzekvijū. Paršē Zemaite Tilžėje, 1902, pusi, 23.5c.
- 8 Duonos Jlezkotojaj. Apsyaka H. Sienkevičiaus. Lietuviškai išgulde V. Stagaras, Shenandoah, Pa., pusi, 82.85c.
- 9 Gleščis. Gražūs pamokinimai. pusi, 36.1.00c.
- 10 Grati valkų kavgelė. Tolpa čia 25 gražios pasakelės kod mažū vaikūliū, surašytos pagal kun. K. Schmidta. Labai graži knygeļi, pusi, 53.1.00c.
- 11 Gyvenimas Štepono Raudnosio, arba ketvirta dalis Šiaulieniško Senelio. Juokinga pasaka su 16 paveiksliams, pusi, 62.1.50c.
- 12 Gyvenimo valdžieliai susidedanti iš atnuonių sekančių gražių pasakčių: Aisveikimimas:—Vagis:—Kas kaltas:—Gatvės vaikai:—Paparčio žiedas:—Miško sargas:—Signalas:—Koleivia, Chicago, Ill. pusi, 89.1.50c.
- 13 Grabnyčių žvakė. Fiamančių tautiška pasaka. Tilžėje, 1901, pusi, 31.1.00c.

PASARGA: "Už korespondencijas ir aparatus "Kataliko" Redakcija neatsako.

Administracija Liet. Teat. Dr-stės po priegloba Sv. Martino. Kazimieras K. Počius Prez. 944-33rd St.

Draugisčių reikalai.

Pask. ir Bud. Draugystė KEISTUTO No. 1

Szi Draugyste skolina pinigų del nuoprakimo arba statymo namų ant lengvų izlygų.

14-tas Didelis Balius!

Dr-ste Did. Kunigaikščio Gedimino kvieciecia visus Lietuvos atsilankyti ant szito baliu suboto, 28-ta Lapkriczio, 1908 m.

Visu Atydai!

Giedorio Ratalis prie 4-tos kuopos Liet. Soc. San. Stato pirmu kartu Chicagoje farą trijuose aktruose "Audra Giedroje" Nedելioje 22 tra diena Lapkriczio (November) 1908 m.

Temykit sanariai!

Lietuviszka Teatraliszka Dr-stė po priegloba szv. Martino turės savo mėnesinį mitalingą, subotą 28-ta Lapkriczio 1908 m.

Pajieszkójimai.

Paleszka savo brolio Antano Gumalskio kvieciecia miestello, Rasseinių pav. Kauno gub., 8 metal Amerikoje.

ANT PARDAVIMO.

Ant iszrandavojimo geras, szviesus, elektrika apszviesetas sztoras, su gyvenimo ruimais užpakalyj, priesazl Apvelzicos Dlovo parap, kleboniją.

Pasarga Emigrantams.

Kiekvienas emigrantas pribuvęs į New Yorką turi turėti \$15.00 kuris neturės tiek pinigų ir neturės kam pasityti jam reikalaujamą sumą, tai to neįleis į Ameriką.

Klauskit Chopen 10c. cigary, nes padirbti is geriausio tabako. JOS. BARTKOWIAK Iszdirbejas 4444 So. Paulina St. Chicago

Mokinkimės patijs.

Gramatika angliszkos kalbos mokintis be mokiniojo (apdaryta) \$1.00

Telephone Yards 2716. URA VISI PAS Juozupa Ridika. Szaltas alus, skani arielka ir kvepeni Cigarai. 3253 Illinois Ct. kertė 33 gat.

Pigiau kaip kitur!

TIKTAI \$6.50

Odell Typewriter Prekė \$6.50

Szita maszinukė yra teip gera kaip ir maszina už \$100.00. Su ja galima drukuoti po kelis szimtus laiszku ant dienos, nes ji greitai ir dailiai drukuoja.

KAZIMIERAS RADZEVICZE Tuojans szale Lehigh Valley dypo. Visokių ariekliu ir alaus didelis szopstas, taigi ir isz buropos visokių vynu, cigary ir visokių valgių ir osterių.

NESULIGINTAS FOTOGRAFISTAS Z. Urbanowicz 4841 So. Ashland ave. Užtenka pamatyti lange isz.aisytas o artistiszka iszbaigtas fotografijas kurios iszeina isz jo dirbtuvės.

E. B. BLAZEVICZ Lietuvsy Fotografistas. Iszdirba geriausias fotografijas, o ypacz yra specialistas szliubinių fotografijų.

UNION BANK OF CHICAGO Atsakanczausi Bankieriai. VISOSE SZAKOSE Pradzia Padėjimo gali buti atidaryta su \$1.00 ant 3-czio nuozimczio.

DIRDZIAUSIA IR SENIAUSIA ISZDIRBYSTE FOTOGRAFIJU. Mylinti naturaliszka paveikslą savo ir dailų darbą, kreipkitės pas mus, mes užtikrinam, kad mūsų darbo niekas negali virezinti už tai, kad mes mokame ir zinome kaip gerą darbą reik atlikti.

"KATALIKO" SPAUSTUVE SPAUDINA VISOKIAS KNYGAS, DRAUGYSTEMS KONSTITUCIJAS, KVITARLIUCIUS, TIKIETUS ANT BALIU IR ANT PERSTATYMU, VIZITINES KORCIUKES, ANT GALVIUS ANT LAISKU IR KONVERTU, UZPRASYMUS ANT VESELJU, VISOKIAS PLEKATAS IR T. T.

Image of a steam engine or boiler with technical details and the name JONAS M. TANANEVICZE.

TEMYKIT LIETUVIAI!

Geriausis, pigiausias ir teisingiausias vieta negu pas zydus, kur galima gauti naminių puikių rakandų, peezių, lampų, vanų ir kitokių visokių daiktų koki yra reikalingi į namus.

Su godone S. Pucevicze 3321 SO. MORGAN ST. CHICAGO.

J. W. ZACHAREWICZ, Notary Public, Real Estate ir Insurance. 917-33rd St. Tel. Yards 7634.

DR. G. M. GLASER. 3149 So. Morgan St. Kertė 32-ros gat. Mano ofisas aprupintas naujaisiais budais gydymo.

LIETUVISZKA SVETAINE Karcziana Czia galima rasti visada gerą szaltą alų, visokias arielkas "Lietuviszką Medų", Kalifornijos vynu ir kvepenzcius Havanos Cigarus.

Isgydu in 5 Dienas Varicocele Hydrocele (t. y. pagadintas gyslas) Iszgydas kiekviena serganti Varicocele, Striktura, taigi uzrozincziazus kraujla užnuodijimas nusilpnėja nervu.

PLAUZICIAI Iszgydas galutinai MOTERISZKAS LIGAS. PATINIMUS gimdos, skaudėjimus peeziu, baltlige, pagal mano metodus sutaisytas vaistus iszgydas pasekmingiausiai.

J. Szkutas Lietuviszkas KRIAUCIUS Siuva ant orderio vyriiskas ir moteriskas drapanas pagal naujaisiu madą už priesnamas kainas.

K. STULGA Uzlaiko visokių tavorų kaip Batus cevevyrkus ir kitokių vrieszkus puikius drabuzius.

JONAS M. TANANEVICZE SAVININKAS 3244 So. Morgan St. Chicago, Ill. Pranesame visiems lietuviams ant Bridgeporto ir apielinkej kad mūsų ofise randasi ofisas dviejų gerų Insurance kompanijų "Continental ir Royal Insurance Co."

Cash Registers Mes užlaikom Registerius nuo \$5.00 ir aukščiau. Parduodam už pinigų numušdami didelį nuosimtį arba ant išmokescių. Turime antrankių National, Hallwoods ir kitokio išdarbio registerių kuriuos parduodam už suvis žemą kainą.

DR. J. KULIS, LIETUVIŲ GYDYTOJAS... 3255 S. Halsted St. Chicago.

Phone Yards 709 JUOZAPAS LESZCZINSKIS APTIEKORIUS Uzlaiko naminias ir užrubezjines gyduoles, ir receptus ispidlo kezdna valanda su dideliu saugumu.

V. VISZCZIULIS Uzlaiko didziausią krautuve visokių maljavų, taigi maljavoja namus isz lauko ir isz vidaus maljavija stogus, poperuoja ruimus, maljavija bažnyczias ir t. t.

Lietuviszkas Hotelis. K. J. KODIS Savininkas Smagiausias vieta ant Bridgeporto, jaigu esi nulludės nuveik pas Kaz. J. Kodį jis palinksis. Visi gerymai ir cigari ai kogerlausi.

Antanas Paulauskas Uzlaiko puiki SALIUNA Visada saltas ir skanus alus garsi ruginė arielka ir kvepeni Havanos Cigarai. 3317 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Seno kraujas gydytojas Dras P. G. Wiegner isz miesto Rygos. Atidarė ofis ant aptiekos J. Leszczynskio 3315 So. Morgan St. Chicago, Ill. Gydo visokias ligas